ҒЎЗАНИ МАШИНА ТЕРИМИГА МОСЛАБ ЎСТИРАЙЛИК

НОВАТОР МЕХАНИЗАТОРЛАР ТАШАББУСИ ҚАНОТ ЁЙСИН!

ҒАЛЛА ЎРИМ-ЙИҒИМИДА ЗАРБДОР СУРЪАТ УЧУН!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 126 (2674). | Якшанба, 28 июнь 1964 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ДАЛА ХЎЖАЙИНЛАРИ ҒАЙРАТ ҚИЛИШЯПТИ

Пяк Петр эрта тонгда пахтазорга етиб келди. Лекин бу вақт далада ҳеч ким кўринмас эди. У соф ҳаводан тўйиб-тўйиб нафас оларкан, денгиз каби тўлқинланиб турган ғўзаларга суқланиб бир дам қараб қолди.

— Ҳа, мурғак ғўзаларни ўтдан батамом тозалаб бўлдик. Иккинчи культивация ҳам сифатли ўтди. Бир сидра еримизни озиқлантириб ҳам олдик. Лекин бу билан ҳамма иш битгани йўқ. Яна олдимизда жуда кўп қилиниши зарур бўлган вазифалар турибди.

У ана шу фикрларни дилидан бир зумда ўтказди-да, кейин ишни бошлаб юборди. «Пўлат от»инин моторини ҳаракатга келтириб, оби-тобига етиб қолган пайкалга ишлов берабошлади. Кўп вақт ҳам ўтмади. Қуёш кўтарилди. Шу вақт ичида у салкам икки гектар ерни культивациядан чиқариб қўйган эди.

— Ҳорманг йигит, ишларингизни кўриб анча ҳурсанд бўлдим. Чакки эмас, —деди унинг ишларини кўрган бригада бошлиғи Тўхтақул ака.

—Ҳа, ишни уйқусида босяпмиз,— деб сўз бошлади Петр, —шундай қилмасак бўлмайди. Ғўзани салкин пайтда культивация қилишнинг афзаллиги катта. Чунки эрталаб ер шабнам бўлади. Унинг юзи кизиб кетмайди. Кесак кўчмайди. Культивация қилинган майин тупроқ эса ғўза тупини ўрайди ва яйратиб, бўйига-бўй, ҳосилига ҳосил қўшади.

Улар эрталабки нонушта учун чалинган занг овозини эшитиб, шийпон томон келишди. Бу ерга бирин-кетин бригаданинг бошқа аъзолари ҳам кела бошлашди. Шунда бригада бошлиғи ўртоқ Пяк Петрнинг тонг азондан ишга чиқиб меҳнат қилаётганлиги тўғрисида бирма-бир гапириб, бошқаларни ҳам ундан ўрнак олишга чақирди.

«Правда» колхозининг ўртоқ Тўхтақул Турдиқулов бошлиқ 7-бригадаси деҳқонлари ҳосил етиштиришда юқори кўрсаткичларга эришиш учун зўр ғайрат кўрсатиб ишлашяпти.

Бригаданинг аъзолари аҳиллик билан меҳнат қилиб ҳар бир ишни ўз вақтида ва сифатли ўтказиш чорасини кўришяпти.

Бригадада звенолар тузилган. Бу звеноларга механизаторлар бошчилик қилишяпти. Улар чигитни экиш, ғўзани парвариш қилиш ва ҳосилини йиғиштириб олишни ўз зиммаларига олишган. Пяк Петр, Мутал Тошпўлатов каби механизатор звено бошлиқларининг иши бошқаларга ибрат бўлаётир. Улар кунига 12—13 гектар ерни культивация қилишади, озиқлантиришади.

Звено бошлиқлари ҳар бир ниҳолни кўз қорачиғидай парвариш қилишяпти. Шу сабабли ҳам кўчатлар бут. Ҳар бир гектарда 95—105 минг туп кўчат гуркираб ўсмоқда. Звено бошлиқлари культивацияни чуқур ўтказиш билан бир қаторда суғориладиган карталарнинг ариқларини олишни ҳам сифатли ташкил қилмоқдалар. Натижада ҳар бир картада сув равон оқмоқда Ўсимлик қониб сув ичиб, бир текисда ҳосилга киряпти.

Пахтакорлар республикамиз 40 йиллиги тўйи шарафига социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб юборишди. Ҳар гектар ердан 44 центнердан «оқ олтин» етиштирамиз деб айтмоқдалар.

Бригадада каноп экини ҳам бор. Деҳқонлар 78 гектар канопнинг ҳар гектаридан эса 250 центнердан «кўк олтин» етиштиришни ўз олдиларига мақсад қилиб қўйдилар.

Улар ўз зиммаларига олинган социалистик мажбуриятни шараф билан бажариш йўлида зўр ташаббус билан ишламоқдалар. Бу соҳада механизатор звено бошлиқларининг ҳиссаси беқиёс. Уларнинг ҳалол ишлашлари орқасида пахта майдонларининг ҳаммаси қийғос шонага кирди. Олдинги карталардаги ғўзалар эса гуллай бошлади. Каноп тизза бўйи бўлиб қолди.

М. НАЗИРБОЕВ,
Юқори Чирчиқ бошқармаси.

Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ленинобод» колхозининг ўртоқ Талаб Ғазотов бошлиқ бригадаси пахтакорлари республиканинг шонли юбилейини гектарлардан мўл-кўл «оқ олтин» хирмони кўтариш билан қарши олиш учун курашмоқдалар. Суратларда: (чапдан) бригадир Т. Ғазотов ва механизатор А. Қўзиев, колхозчилардан Асил Бахрамова, Раъно Рисқулова ва Наиша Аҳмедова ўртоқлар далани кўздан кечиришяпти.

В. Салов фотоси.

БАРАКАЛИ ХИРМОН

Сабзавотчилик соҳасида шуҳрат қозонган Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги генерал С. Раҳимов номли колхозда ғаллачилик ҳам тез ривожланмоқда. Колхоз биринчи марта ўтган йилнинг кузи ва кўкламида суғориладиган ерлардан 102 гектарига арпа-буғдой, Келес массивидаги қўриқ ерларни ўзлаштириш ҳисобига 300 гектар майдонга буғдой экди. Арпа, буғдойнинг ҳосили кутилганидан мўл бўлди.

Ўрим-йиғимга уюшқоқлик билан киришилди. Комбайнчиларнинг унумли меҳнати туфайли катта майдонлардаги ғалла жадал суръатлар билан ўриб-йиғиб олинмоқда. Колхоз правлениеси биринчи хирмоннинг ҳосилини давлатга топширабошлади. Ҳозиргача колхоз 750 ўрнига эл хирмонига 810 центнер дон тўкиб, социалистик мажбуриятини муддатидан олдин адо этди. Колхознинг ўртоқ Пўлат Рихсиев бошлиқ юз центнерчи ғаллачилик звеноси ўн гектар ердаги арпадан 900 центнер ҳосил кўтариб, катта муваффақиятга эришди. Звено аъзолари арпани ўриб олиб, такрорий маккажўхори экдилар. Маккажўхори яхши ривожланаяпти. Улар мажбуриятни қоплайдиган ҳосил етиштириш учун зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар.

Колхознинг Келес массивидаги буғдойнинг тилларанг бошоқлари тўлишиб ўримга келмоқда. Яна бир неча кундан кейин бу ерда ўрим-йиғим бошланади.

Ш. КУЗАНБОЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг 1964 йил 27 июндаги мажлиси тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

27 июнда республика Олий Советининг мажлислар залида Ўзбекистон ССР олтинчи чақириқ Олий Советининг III сессияси ўз ишини давом эттирди.

Олий Советнинг мажлиси Ўзбекистон ССР Олий Советн Раисининг ўринбосари депутат А. Р. Хўжаев раислигида очилди.

Мажлисда кун тартибидаги иккинчи масала қараб чиқилди. Сессия Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раиси депутат Е. С. НАСРИДДИНОВАнинг «Республика меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари ташкилий-оммавий ишларининг аҳволи ва бу ишларни янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги докладини тинглади.

Докладни муҳокама қилишда депутат М. А. ЗОИДОВ (53-Бўзсув сайлов округи), меҳнаткашлар депутатлари Наманган шаҳар Совети ижрокомининг раиси М. ИБРОҲИМОВА, депутат Д. ЕШИМБЕТОВ (360-Тахиатош сайлов округи), меҳнаткашлар депутатлари Ховос посёлка Советининг раиси Д. И. ЧУЛАЕВСКИЙ, депутат А. А. ХЎЖАЕВ (256-Боғишамол сайлов округи), Фарғона область Водил қишлоқ советининг раиси А. АБДУСАМАТОВ, депутат И. ЖАЛИЛОВ (402-посёлка сайлов округи), меҳнаткашлар депутатлари Хива шаҳар Совети ижрокомининг раиси Х. ХУДОЙБЕРГАНОВА, депутат М. УМАРОВ (428-Киров сайлов округи), Тошкент шаҳар меҳнаткашлар депутатлари Октябрь район Совети ижрокомининг раиси С. НОРҚЎЗИЕВлар қатнашдилар.

Олий Совет «Ғўза парваришини тубдан яхшилаш чоралари тўғрисида» ва «Республика меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари ташкилий оммавий ишларининг аҳволи ва бу ишларни янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида» бир овоздан қарор қабул қилди.

Сессия кун тартибидаги учинчи масала — «Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш масаласини қараб чиқишга киришиб, бу ҳақда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари депутат Р. САХИБОЕВнинг докладини тинглади. Олий Совет республика Олий Советининг II ва III сессиялари ўртасидаги даврда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг чиқарган Фармонларини якдиллик билан тасдиқлади ва шунга биноан бир қанча қонун ҳамда қарорлар қабул қилди.

Ўзбекистон ССР олтинчи чақириқ Олий Советининг III сессияси шу билан ўз ишини тамомлади.

Н. С. ХРУЩЕВНИНГ ШВЕЦИЯДА БЎЛИШИ

СТОКГОЛЬМ, 26 июнь. (ТАСС махсус мухбирлари). СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрущев билан Швеция бош министри Т. Эрландер ўртасидаги музокаралар 26 июнда давом эттирилди.

Музокаралар вақтида Совет-Швеция Қўшма ахбороти келишиб олинди.

Музокараларда Совет томонидан СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССР Министрлар Совети Чет эллар билан маданий алоқалар давлат комитетининг раиси С. К. Романовский, «Правда» газетасининг бош редактори П. А. Сатюков, «Известия» газетасининг бош редактори А. И. Аджубей, СССР қишлоқ хўжалик министрининг биринчи ўринбосари Р. Н. Сидак, СССР ташқи савдо министрининг ўринбосари М. Р. Кузьмин, СССРнинг Швециядаги элчиси Н. Д. Белохвостиков, шунингдек СССР Ташқи ишлар министрлигининг бўлим мудирлари Л. М. Замятин ва А. Е. Ковалев иштирок этдилар.

Швеция томонидан музокараларда ташқи ишлар министри Т. Нильссон, молия министри Г. Стрэнг, савдо министри Г. Ланге, юстиция министри Х. Клинг, деҳқончилик министри Э. Хольмквист, лавозимсиз министр У. Пальме, ташқи ишлар министрлигининг бош секретари Л. Бельфраге, Швециянинг СССРдаги элчиси Г. Ярринг ва ташқи ишлар министрлиги сиёсий бўлимининг бошлиғи Х. Бергстрем қатнашдилар.

* * *

СТОКГОЛЬМ, 26 июнь. (ТАСС махсус мухбирлари). СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрущев бугун тушдан кейин Швеция касаба союзлари Марказий бирлашмасининг правлениесида мамлакатдаги касаба союз ҳаракатининг раҳбар арбоблари билан учрашди.

Швеция касаба союзлари Марказий бирлашмасининг раиси Арне Гейер Совет ҳукуматининг бошлиғини табриклагач, Швеция касаба союзларининг фаолияти ҳақида гапириб берди.

В. ХАТУНЦЕВ,
И. МОКРЕЦОВ,
Д. ЕРШОВ.

Н. С. ХРУЩЕВ НОРВЕГИЯГА ЖЎНАБ КЕТДИ

СТОКГОЛЬМ, 27 июнь. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрущев ва унинг ҳамроҳлари Швецияга қилган сафарлари тамом бўлгандан кейин бугун «Башкирия» теплоходида расмий визит билан Норвегияга жўнаб кетишди.

СОВЕТ-ШВЕЦИЯ ҚЎШМА АХБОРОТИ

Стокгольмда Совет-Швеция Қўшма ахбороти эълон қилинди. Ахборотда, жумладан бундай дейилади:

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрущев Швеция ҳукуматининг таклифига биноан, расмий визит билан Швецияда бўлди.

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрущев бош министр Таге Эрландер билан ва Швеция ҳукуматининг бошқа аъзолари билан суҳбатлар ўтказди.

Ошкора ва дўстона вазиятда ўтган музокаралар вақтида халқаро аҳволга доир бир қанча масалалар, шунингдек СССР билан Швеция ўртасидаги муносабатларга тааллуқли муҳим масалалар муҳокама қилинди. Халқаро вазиятдаги кескинликни сусайтириш йўлидаги майилларни мустаҳкамлашга қаратилган чоралар музокаралар вақтида муҳокамадан ўтказилди. Европа хавфсизлигига доир проблемаларни тинч ва мустаҳкам ҳал қилиш чорасини топиш муҳим аҳамиятга эгадир, деб таъкидлаб ўтилди. Қуролсизланиш масаласи устида олиб борилган музокаралар вақтида, деб кўрсатилади ахборотда, қурол-ярогларни қисқартиришга эришиш ҳамда зарур халқаро контроль остида ёппасига ва батамом қуролсизланиш йўлида илгарилаб боравериш учун куч-ғайратлар сарфлашни давом эттириш зарурлиги тўғрисида фикрларнинг бирлигига эришилди. Ҳар иккала томон халқаро битимлар тузиш йўли билан бундан буён ядро қуролининг янада тарқалишига тўсқинлик қилиш аҳамиятини таъкидлаб ўтдилар.

Совет Иттифоқи ҳам, шунингдек Швеция ҳам, дейилади ахборотда, турли социал системадаги давлатларнинг тинч-тотув яшашини ва тинч ҳамкорлигини мустаҳкамлашга интилмоқдалар. Совет томонидан айтилдики, у, Швециянинг бетарафлик сиёсатини ғоят қадрламоқда ҳамда бу сиёсатни Шимолий Европада осойишталикка ва барқарорликка қўшилаётган муҳим ҳисса деб ҳисобламоқда.

Ҳар иккала томон бу йил сал кейинроқ бошланадиган музокараларда 1965 йилдан бошлаб 5—6 йиллик муддатга узоқ муҳлатли савдо шартномаси тузиш имкониятини қараб чиқиш ҳақида келишиб олдилар.

Совет Иттифоқи билан Швеция ўртасидаги маданий ва илмий алоқалар қулай суратда ривожланиб бораётганлиги ҳамда шундай алоқаларни бундан буён ҳам ривожлантириш ва кучайтириш учун катта-катта имкониятлар борлиги қайд қилиб ўтилди. (ТАСС).

МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ МАДАНИЙ-МАИШИЙ ЭҲТИЁЖЛАРИНИ ТЎЛАРОҚ ҚОНДИРАЙЛИК

Шонли партиямизнинг бутун фаолияти, унинг бутун фикри-зикри совет кишисининг ҳаётини бадавлат ва гўзал ҳаётга айлантиришдан иборат олижаноб ва муқаддас мақсадга қаратилгандир. Партиямиз қандай тадбир белгиламасин, қандай режаларни ишлаб чиқмасин, бунда у аввало оддий меҳнат аҳлининг манфаатини кўзлаб иш тутади.

Кейинги йилларда мамлакатимизда амалга оширилган ғоят катта ва том маъноси билан революцион тадбирлар натижасида меҳнаткашларнинг турмуш даражаси беқиёс яхшиланди. Социалистик экономикамизнинг тинмай юксалаётганлиги, саноат, қишлоқ хўжалиги, фан ва маданият барқ уриб ўсаётганлиги туфайли мамлакатимиз куч-қудрати ошмоқда, меҳнаткашларнинг реал даромадлари тўхтовсиз кўпайиб бормоқда. Бу эса ўз навбатида уларнинг маданий-маиший эҳтиёжларини ҳам тез ўстирмоқда.

Турмуш маданиятини юксалтириш, ўтмиш сарқитларини тугатиш — меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг муҳим шарти эканлиги ҳақидаги масалани муҳокама қилган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XIII пленуми ва шу масала юзасидан бўлиб ўтган Тошкент саноат область ҳамда Тошкент шаҳар партия комитетларининг қўшма пленуми кишиларимизнинг маданий-маиший эҳтиёжларини ҳартарафлама қондириш масалаларига ҳам алоҳида эътибор берди. Зотан меҳнаткашларнинг маданий-маиший эҳтиёжларини қондириш —уларнинг турмуш маданиятини юксалтиришда ҳал қилувчи роль ўйнайди.

Республика Компартияси Марказий Комитетининг пленумида шу нарса алоҳида таъкидлаб ўтилдики, турмуш маданиятини оширишнинг ва меҳнаткашларни коммунистик онглилигини ўстиришнинг энг асосий шарти уларни ҳамма қулайликларга —водопровод, канализация, электр, газ ва радиоси бўлган шинам, замонавий уй-жой билан таъминлашдан иборатдир. Бу ғоят муҳим масалани ҳал этиш барча партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг доимо диққат-эътиборида туриши керак.

Кейинги йилларда областимиз шаҳар ва қишлоқларида уй-жой, маданий-маиший муассасалар бинолари қурилиши кенг авж олдириб юборилди. Кейинги беш йил мобайнида областимиз шаҳарларида 1 миллион 362 минг квадрат метр уй-жой майдони, шу жумладан Тошкент шаҳрида 850 минг квадрат метр уй-жой майдони фойдаланишга топширилди. Шу йилнинг ўтган беш ойи мобайнида ишчилар, хизматчилар ва интеллигенция 116 минг квадрат метр ҳажмда янги турар-жой бинолари олдилар. Бу кўрсаткич ўтган йилнинг худди шу давридагига нисбатан 7 процент кўпдир.

Областимизда савдо шохобчаларини кенгайтириш, меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш мақсадида умумий овқатланиш, соғлиқни сақлаш, маданий муассасалар шохобчаларини кенгайтириш соҳасида ҳам бир қатор тадбирлар амалга оширилди. Водопровод, канализация, газ тармоқлари кенгайтирилди, колхоз ва совхозларни электрлаштириш ҳамда радиолаштириш соҳасида бирмунча ишлар қилинди. Буларнинг ҳаммаси аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш даражасини нисбатан яхшилаш имконини берди.

Лекин қилинган ишларни ҳозирги давр талаблари нуқтаи назаридан қарайдиган бўлсак, уй-жой, мактаб, маданий-маиший ва савдо шохобчаларини кенгайтириш ҳали кўнгилдагидек бораётгани йўқ. Ана шу мақсадлар учун давлат томонидан ажратилаётган ғоят катта маблағлар йил сайин тўла равишда ўзлаштирилмаётир. Натижада кўпгина маданий-маиший хизмат кўрсатиш муассасаларини фойдаланишга топшириш мўлжалдагидан чўзилиб кетмоқда. Жумладан, 4-ва 6-қурилиш трестлари ва «Алмаликсвинецстрой» тресті уй-жой ҳамда маданий-маиший муассаса бинолари қурилиши планларини бажармаётирлар. «Узглавстрой»га қарашли фақат икки трестнинг айби билан меҳнаткашлар ўтган йилнинг худди шу давридагига нисбатан 5 минг квадрат метр уй-жой майдонини кам олдилар.

Маҳаллий партия ва совет ташкилотлари маиший хизмат кўрсатиш шохобчаларини кенгайтириш, уларнинг ишини кун сайин яхшилаш соҳасида етарли ғамхўрлик қилмаётирлар. Шунинг натижасида савдо, умумий овқатланиш ва маиший хизмат кўрсатиш шохобчаларининг ишида жиддий камчиликлар юз бермоқда. Айниқса қишлоқ жойларидаги маданий-маиший хизмат кўрсатиш даражаси мутлақо талабга жавоб бермайди. Областимиз меҳнаткашларининг коммунал ҳаммомларга бўлган эҳтиёжи бори-йўғи 23,4 процент, кир ювиш хоналарига бўлган эҳтиёжи 16,2 процент қондирилган, холос. Маиший хизмат кўрсатиш шохобчаларида прогрессив иш методлари жуда суст жорий қилинмоқда, кўпгина корхоналарда ҳали ҳам иш қолоқ ва ярим кустарь усулида олиб борилмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш соҳасидаги камчиликларни қатъиян тугатиш вазифасини қўйди. Бу вазифаларни бажариш ҳар биримиздан жуда катта ташкилотчилик ишлари олиб боришни талаб қилади Маҳаллий партия ва совет ташкилотлари маданий-маиший хизмат кўрсатиш шохобчаларининг ишларидан доимо хабардор бўлиб туришлари, бу соҳадаги камчиликларнинг сабабларини очиб ташлашлари ва уларни тугатиш юзасидан қатъий чораларни белгилашлари лозим.

Маданий-маиший хизмат кўрсатишни тинмай яхшилаш, турмушни коммунистик негизда қайта қуриш ва шу асосда одамларнинг онглилигини ошираборищ — барча партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг, ҳар бир коммунист, ҳар бир жамоатчи активнинг партия ва халқ олдидаги муқаддас бурчидир.

Замонамизнинг талантли шоири Владимир Маяковский айтганидек:

Коммунизм —
бу фақат ер, корхонада
Тўкилган тер билан
ўлчанмас зинҳор.
Балки у
турмушда, уйда-хонада,
Удум-таомилда бўлажак
ошкор.

Барча имкониятларни ишга солиб, улуғ мақсад йўлида — мамлакатимизда коммунистик жамиятни барпо этиш йўлида шавқ-завқ билан меҳнат қилаётган кишиларимизга маданий-маиший хизмат кўрсатишни кун сайин яхшилайлик, токи коммунистик ижтимоий муносабатлар кишилар ҳаётининг ҳамма томонларига, уларнинг меҳнати ва турмушига тўла сингиб кетсин.

РЕСПУБЛИКА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАРИ ТАШКИЛИЙ-ОММАВИЙ ИШЛАРИНИНГ АҲВОЛИ ВА БУ ИШЛАРНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раиси Ё. С. НАСРИДДИНОВА доклади

Депутат ўртоқлар!

Ўзбекистон меҳнаткашлари барча совет кишилари сингари Коммунистик партия XXII съездининг тарихий қарорларини бажара бориб, халқ хўжалиги ва маданиятни ривожлантиришда янгидан-янги муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар.

Етти йилликнинг ўтган йиллари мобайнида саноат маҳсулоти 1958 йилдагига нисбатан деярли 50 процент ошди, меҳнат унумдорлиги эса 15 процент кўпайди. Рангли металлургия, нефтни қайта ишлаш ва газ саноати, машинасозлик каби оғир саноат тармоқлари айниқса тез суръатлар билан ривожланмоқда.

Шу йиллар ичида давлат йўли билан сарфланган капитал маблағлар ҳажми 2,5 миллиард сўмдан кўпроқ бўлди. Фақат 1963 йилнинг ўзидагина капитал қурилишга 1958 йилдагига қараганда қарийб икки ҳисса ортиқ маблағ сарфланди.

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари шу вақт ичида 16 миллион 100 минг тонна ёки олдинги беш йилликдагига қараганда бир миллион 875 минг тонна кўпроқ «оқ олтин» етиштирдилар. Ғалла етиштириш 1963 йилда 1958 йилдагига нисбатан 40 процент, луб экинлари пояси 81,1 процент кўпайди, гўшт, сут, тухум, қоракўл тери, сабзавот ва картошка етиштириш ҳам кўпайди.

Маданият, фан, техника, соғлиқни сақлаш, савдо, маиший хизмат кўрсатишни ривожлантиришда ҳам анчагина ютуқларга эришилди.

1964 йил — етти йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун курашда муҳим даврдир. «Етти йилликни — олти йилда» шиори миллионлаб меҳнаткашларнинг жанговар шиори бўлиб қолди. Бу йил республикамиз учун алоҳида йилдир. Бу йил — шонли юбилей йилидир.

Республика меҳнаткашлари қувончли умумхалқ байрамига тайёрланар эканлар, босиб ўтилган йўлга — Ленин партиясининг раҳбарлигида, унинг доно миллий сиёсатининг изчил амалга оширилиши туфайли, оғамиз улуғ рус халқининг, ССР Иттифоқидаги барча қардош халқларнинг жуда катта беғараз ёрдами ва мадади орқасида эришилган ажойиб муваффақиятлар йўлига фахр билан назар ташлайдилар.

Ўзбекистон меҳнаткашлари ўзларининг қирқ йиллик юбилейига Коммунистик партия теварагига, синалган ленинчи Никита Сергеевич Хрущев бошчилигидаги партия Марказий Комитети теварагига яна ҳам жипслашган ҳолда келмоқдалар.

Саноат ходимлари умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриб ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш беш ойлик планини муддатидан илгари бажардилар. Бинокорлар ва монтажчилар бир қанча ишлаб чиқариш объектларини муддатидан олдин ишга туширдилар.

Колхоз ва совхозлар давлатга қоракўл тери сотиш йиллик планини, чорва мол тайёрлаш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар.

Пахта учун курашнинг энг муҳим даврларидан бири бошланган ҳозирги вақтда қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари 3 миллион 600 минг тонна пахта топшириш юзасидан олинган мажбуриятнинг бажарилишини таъминлайдиган даражада ҳосил тўплаш учун ғўза парваришини кучайтирмоқдалар.

Мамлакатнинг асосий пахта базаси бўлган Ўзбекистон катта ғалла ўлкасига ҳам айланмоқда. Ҳозирги вақтда далаларда дон ҳосилини ўриб-йиғиб олиш ишлари жуда қизиб кетди. Юксак мажбуриятни шараф билан бажариш — бу йил 115 миллион пуд дон етиштириш ғаллакорларнинг бурчидир.

Бутун Советлар мамлакати сингари Совет Ўзбекистони босиб ўтган йўлнинг энг муҳим якунларидан бири шуки, дейди докладчи, социалистик давлат жамиятни социалистик тарзда қайта қуришнинг асосий қуроли бўлиб хизмат қилади, оммани уюштиради ва жипслаштиради, иқтисодий ва маданий қурилишга планли раҳбарликни амалга оширади, халқнинг революцион ютуқларини ҳимоя қилади.

Совет давлати барпо этилган йиллар мобайнида пролетариат диктатураси давлатидан умумхалқ давлатигача бўлган катта ва шонли йўлни босиб ўтди.

Коммунизм қурилиши даврида давлат тараққиётининг асосий йўналиши, деб кўрсатилган КПСС Программасида, социалистик демократияни ҳар томонлама ривожлантириш ва такомиллаштиришдан, барча гражданларнинг давлатни бошқаришда, хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарлик қилишда актив иштирок этишидан, давлат аппарати ишини яхшилаш ва унинг фаолияти устидан халқ контролини кучайтиришдан иборат КПСС Программасида бу соҳада бутун бир тадбирлар системаси белгиланган бўлиб, улар тобора кенг амалга оширилиб бормоқда.

Советларнинг состави уларнинг кенг ваколатли ташкилот эканлигини яққол кўрсатиб турибди. 1963 йил март ойида бўлиб ўтган сайловларда Ўзбекистон ССР Олий Советига 458 депутат ва республика маҳаллий Советларига 70,288 депутат сайланди. Булар орасида аҳолининг барча социал группалари вакиллари, хилма-хил касб эгалари бор. Маҳаллий Советлар депутатларидан 46.172 киши ёки уларнинг 65,7 проценти моддий ишлаб чиқариш соҳасида бевосита шуғулланувчи ишчилар ва колхозчилардир. КПСС Программасининг Советлар ишини яхшилаш учун уларга янгидан-янги кучлар келиб туриши ва шу тариқа янгидан минглаб меҳнаткашларнинг давлатни бошқариш мактабини ўтишлари зарур, деган қоидасига мувофиқ, кейинги сайловларда республикадаги маҳаллий Советларга 40.547 депутат биринчи марта сайланди. Шундай қилиб, Советлар составининг 57,7 проценти янгиланди.

Коммунистик партия, унинг Марказий Комитети Советларнинг ролини оширишни таъминловчи муҳим тадбирларни белгилаб бердилар ва амалга оширдилар. Хўжалик ва маданий қурилишнинг кўпгина соҳаларида иттифоқчи республикаларнинг ва маҳаллий Совет органларининг ҳуқуқлари анча кенгайтирилди, бу эса социалистик демократияни ривожлантириш, Советларнинг ишларини юксалтиришда янги энг муҳим босқич бошланганлигини билдиради.

Партия XXII съездининг қарорларини амалга ошириш натижасида маҳаллий Советларнинг иши анча яхшиланди, халқ хўжалик вазифаларини бажаришда, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишда уларнинг роли ошди.

Ҳозирги чақириқдаги меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари ўз фаолиятини янги шароитда, КПСС Марказий Комитетининг халқ хўжалигига партия раҳбарлигини қайта қуришнинг кенг программасини белгилаб берган ноябрь Пленумидан кейин кўп ўтмай бошлади. КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг қарорлари асосида совет органлари партия органлари сингари ишлаб чиқариш принципи бўйича қайта қурилди. Республикамизнинг 3 областида иккитадан область Совети — саноат бўйича ва қишлоқ хўжалиги бўйича Советлар тузилди. Қишлоқ районлари анча йириклаштирилди, 117 район 73 тага келтирилди. Кўпгина шаҳар Советларининг ишида муҳим ўзгаришлар юз берди.

Маҳаллий Советлар ва уларнинг депутатлари саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксалтиришнинг энг муҳим масалалари билан кун сайин, конкрет шуғулланишлари керак. Халқнинг туб манфаатларини ифода қилувчи органлар бўлган Советлар учун мамлакат қудратини янада мустаҳкамлашдан, мўл-кўлчилик вужудга келтиришдан, совет кишилари учун энг яхши турмуш шароитлари яратиб беришдан кўра муҳимроқ вазифа йўқ.

Партия халқнинг кенг табақаларини қамраб оладиган ташкилот бўлган Советларга ўз имкониятларидан жуда яхши фойдалана оладиган, хўжалик ва ижтимоий ҳаётнинг турли томонларига ўз таъсирини кучайтира оладиган иш шароитлари яратиб бермоқда.

Шу нарсани таъкидлаб ўтиш керакки, кишилар тўғрисида, уларнинг маиший эҳтиёжлари ва талабларини қондириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш — маҳаллий Советларнинг биринчи даражадаги энг муҳим вазифаларидир.

Маҳаллий Советларнинг янги шароитдаги иш тажрибаси шуни кўрсатадики, уларнинг кўплари ишлаб чиқариш вазифаларини асосан депутатларнинг, доимий комиссияларнинг ролини ошириш, ижро қилувчи ва фармойиш берувчи органларнинг ташкилотчилик фаолиятини кучайтириш асосида усталик билан ҳал этмоқдалар. Андижон қишлоқ область Совети ижроия комитети Марказий Фарғона ерларига сув чиқариш ва уларни ўзлаштириш билан боғлиқ бўлган тадбирларни белгилаб чиқди ва амалга оширди. Хоразм область Совети жамоат чорвачилигини яхшилаш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш юзасидан амалий иш планини ишлаб чиқди. Тошкент қишлоқ область Совети колхозчилар ва совхоз ишчиларининг қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ва уларнинг таннархини камайтиришдан моддий манфаатдорлигини ошириш практикасини ўрганиб чиқди ва умумлаштирди.

Қишлоқ хўжалик техникасини сақлаш ва ундан фойдаланишга нақадар катта аҳамият берилаётганлиги ҳаммага маълум. СССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми бу масала юзасидан махсус Фармонлар чиқардилар. Шунга қарамай, текшириш кўрсатдики, баъзи маҳаллий Советлар техникадан жиноятқорона — эҳтиётсизлик билан фойдаланганлик ёки уни бепарво сақлаганлик учун жиноий жавобгарликка тортиш тўғрисидаги Қонуннинг бажарилишини контроль қилмаётирлар, бу ишдаги катта-катта камчиликлардан кўз юммоқдалар. Масалан, «Кўкорол» совхозида, Калинин номли колхозда кўрак чувиш машиналари бултурдан бери қаровсиз ташлаб қўйилган, занг босиб кетган, ишга яроқсиз бўлиб қолмоқда, кўпгина пахта териш машиналари эса механизаторларнинг уйида қолиб кетган, машиналарнинг бир қисмини эса аллакимлар бўлак-бўлак қилиб, ажратиб олиб кетганлар. Бўка район Совети эса ана шундай ножўя ҳолларга бефарқ қараб келмоқда. Совет органининг техникадан фойдаланиш ва ишлаб чиқаришни уюштиришдаги камчиликларга бундай бепарво қарашига асло йўл қўйиб бўлмайди.

Советлар, уларнинг саноат, транспорт, қурилиш, қишлоқ хўжалиги бўйича доимий комиссиялари ўзларининг бутун ташкилотчилик ишлари билан интизомни мустаҳкамлашга, текинхўрларга қарши кураш олиб боришга, ишлаб чиқаришни кўпайтиришнинг, техника тараққиётини тезлаштиришнинг, химия индустриясини ривожлантириш ва қишлоқ хўжалигини интенсивлаштириш соҳасида партия томонидан қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажаришнинг қўшимча резервларини қидириб топишга ва ишга солишга ёрдам беришлари керак.

Пахта учун кураш — Ўзбекистондаги барча меҳнаткашларнинг энг муҳим, энг жанговар вазифасидир. Бу кураш Советларнинг ишида ҳам асосий нарсадир.

Қайта қуришдан кейинги ўтган давр мобайнида маҳаллий Советларнинг аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш масалаларига қарашида кескин бурилиш юз берди. Бинобарин, биз шу нарсани тўла ишонч билан айта оламизки, ҳозир кўпгина совет органлари турмуш масалалари, шаҳарлар, район марказлари, қишлоқлар, посёлкалар аҳолисига маданий-маиший хизмат кўрсатиш каби муҳим ишлар билан ҳар қачондагидан кўра конкретроқ ва самаралироқ шуғулланмоқдалар. Лекин ҳали ҳамма маҳаллий Советлар ва уларнинг ижрокомлари аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш соҳасида туб масалалар билан, бутунлай ўз зиммаларига юкланган масалалар билан чинакамига шуғулланаётганларича йўқ.

Аҳолининг турмуш маданиятини юксалтириш, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг муҳим шарти бўлган масалани — ўтмиш сарқитларини йўқотиш масаласини муҳокама қилган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XIII пленуми бу соҳада жиддий камчиликлар борлигини кўрсатиб, кўпгина маҳаллий Советлар ва уларнинг ижроия комитетлари уй-жой ва маданий-маиший қурилиш планларини бажариш имкониятларидан ва бунинг учун ажратилган маблағлардан қониқарсиз фойдаланмоқдалар, аҳоли яшайдиган пунктларни қайта қуриш ва обод қилишни сусткашлик билан амалга оширмоқдалар, маиший корхоналар тармоқларини кенгайтириш учун, соғлиқни сақлаш, савдо-сотиқ, маданий-оқартув муассасалари ишларини, айниқса кино хизмати кўрсатишни яхшилаш учун зарур чораларни кўрмаётирлар, деб қайд қилиб ўтди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми, КПСС Марказий Комитетининг 1963 йил июнь Пленуми талабларига асосан, совет органлари ўз куч-ғайратларини меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашни янада такомиллаштиришга, турмуш маданиятининг, республикада рўй берган катта социал-иқтисодий ва маданий ўзгаришларнинг умумий даражасидан орқада қолаётганлигини йўқотишга ва уни коммунистик асосларда қайта қуришга қаратмоқлари лозим, деб таъкидлаб ўтди.

Маҳаллий Советлар партиямиз XXII съездининг, Марказий Комитет Пленумларининг ҳозирги босқичда ташкилотчилик ишининг ҳал қилувчи аҳамияти тўғрисидаги кўрсатмаларига амал қилиб, ташкилий-оммавий ишларни янада кучайтиришга, бу иш методларини такомиллаштиришга, уни экономика ва маданиятни юксалтириш вазифалари билан боғлиқ ҳолда олиб боришни янада мустаҳкамлашга эришмоқдалар.

Советлар фаолиятининг муҳим ташкилий-ҳуқуқий формаларидан бири — сессиядир. Айни шу ерда Совет омманинг тўла ҳокимиятли ва ҳал қилувчи органи сифатида майдонга чиқади. Шунинг учун гап Советларнинг ролини ошириш тўғрисида, уларнинг ташкилий-оммавий ишларини кучайтириш тўғрисида кетаётганида биз, аввало, уларнинг сессия фаолиятини назарда тутамиз.

Сўнгги йилларда барча звенодаги кўпчилик Советларда сессиялар чақиришга эътибор сезиларли даражада кучайди, уларни ўтказишга олдиндан тайёргарлик кўрилмоқда ва улар мунтазам суратда Конституцияда белгиланган муддатларда ўтказилмоқда, бу сессияларда маҳаллий ҳаётга оид актуал масалалар кўриб чиқилмоқда.

Бир қанча Советларда сессияларга тайёргарлик кўриш ишлари практикаси такомиллашмоқда ва қимматли форма ва методлар билан бойимоқда. Кўпгина Советларда сессиялар доимий комиссияларнинг, кенг Совет активининг ғоят фаол иштироки билан тайёрланмоқда. Андижон саноат область Советида, Охунбобоев, Ленинград, Қува район Советларида бўлажак сессияларда қабул қилинадиган қарорлар лойиҳасини матбуотда босиб чиқариш ва маҳаллий радио орқали эълон қилиш системага айланган. Шу тариқа аҳоли мўлжалланаётган тадбирлардан кенг хабардор қилинмоқда, меҳнаткашлар уларга ўз мулоҳаза ва таклифларини киритиш имконига эга бўлмоқда. Натижада сессия қарорлари пухта ўйланган, конкрет бўлиб чиқмоқда ва омманинг коллектив тажрибасини ўзида ифодаламоқда.

Айрим Советларда сўнгги вақтда докладчиларсиз сессиялар ўтказиш практикаси қўлланила бошланди. Шу йилнинг май ойида аҳолига медицина хизмати кўрсатиш масаласига бағишланган шундай сессия Чилонзор район Советида бўлиб ўтди. Сессия иши қарорлар лойиҳасини муҳокама қилишдан бошланди. Сессияда тайёргарлик ишлари бораётган вақтда тушган таклифлар ҳам ўқиб эшиттирилди. Район Советининг қарорида, жумладан, меҳнаткашларнинг бозорларда санитария тартиби ўрнатиш, даволаш муассасаларини жойлаштиришни тартибга солиш, аҳолига медицина хизмати кўрсатиш маданиятини оширишга оид таклифлари ҳисобга олинди.

Шубҳасизки, сессия фаолиятининг практикаси йилдан-йилга яхшиланиб бормоқда. Лекин шунга қарамасдан, бир қанча Советларда хўжалик ва маданий қурилишга коллектив тарзда раҳбарлик қилишнинг энг муҳим формаси бўлган, бошқариш мактаби бўлган сессияларнинг аҳамиятига ҳанузгача етарли баҳо берилмаётир, уларнинг роли камситилмоқда, сессияларга тайёргарлик кўриш ва уларни ўтказишда расмиятчиликка йўл қўйилмоқда. Бу, аввало, сессиялар чақиришнинг конституцион муддатларини бузишда намоён бўлмоқда. Нукус ва Навоий шаҳар Советлари 10 ой ичида беш сессия ўрнига атиги иккитадан сессия ўтказганлар. Олти ой мобайнида, яъни 1963 йилнинг май ойидан ноябригача Шаҳрисабз район Советининг сессияси бир марта ҳам чақирилмаган.

Бир қанча қишлоқ район Советларининг сессияларида узоқ вақтдан бери қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг туб масалалари муҳокама қилинмаслиги нотўғри бир ҳолдир. Самарқанд областида 1963 йилнинг январь ойидан то сентябргача 8 та район Советидан фақат биттаси ўз сессиясида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш мажбуриятларининг бажарилиши билан боғлиқ бўлган масалани муҳокама қилган. Сирдарё областида шу вақт ичида бирорта ҳам район Совети шу каби масалаларни муҳокама қилмаган. Бухоро областида ҳам деярли шундай аҳволни кўрамиз. Сессияларни ўтказишдаги юзакичилик шу нарсада ҳам ўз ифодасини топмоқдаки, баъзан иш масалаларни сессияларда муҳокама қилиш билан тугалланади, ижро контроль қилинмайди ва қабул қилинган қарорларни бажариш юзасидан ташкилотчилик иши олиб борилмайди.

Давлатни бошқаришнинг катта мактаби, депутатларни Советларнинг ташкилий-оммавий ишига жалб қилишнинг амалий ва синалган формаси — **доимий комиссиялардир.** Маҳаллий Советларда 7287 доимий комиссия тузилган бўлиб, булардан 858 таси қишлоқ хўжалиги билан, 132 таси саноат ва транспорт билан, 929 таси соғлиқни сақлаш ишлари, 888 таси халқ маорифи, 592 таси маданий-оқартув ишлари билан, 653 таси йўл қурилиши, 754 таси савдо ва умумий овқатланиш ишлари билан шуғулланади. Доимий комиссияларнинг составида 60 минг депутат ишлайди. Шулар билан бирга бу комиссияларнинг ишида 30 минг активист қатнашади. Бу — жуда катта ташкилотчилар армиясидир.

Андижон саноат область Советининг саноат ва транспорт комиссияси Андижондаги «Электроаппарат» заводида меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини камайтиришга қаратилган таклифларни ўрганиб чиқиб, бу таклифларни область ижроия комитетининг муҳокамасига киритган. Депутатларнинг тавсияларини амалга ошириш, техникавий раҳбарликни яхшилаш натижасида корхонада ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми шу йилнинг 5 ойи ичида 1963 йилнинг шу давридагига нисбатан қарийб 25 процент кўпайган, меҳнат унумдорлиги эса 10 процентдан кўпроқ кўтарилган.

Москва район Советининг қишлоқ хўжалик бўйича доимий комиссияси ишлаб чиқариш бошқармаси Советига район хўжаликларидаги чорвачилик фермаларини механизациялаш ва электрлаштиришни кучайтириш юзасидан тавсиялар берган.

Доимий комиссиялар ишидаги муҳим ва принципиал жиҳатдан янги нарса шуки, улар турли бошқарув функцияларини тобора тез-тез ўз зиммаларига олиб, муваффақият билан адо этмоқдалар. Каттақўрғон шаҳар Советининг коммунал хўжалик бўйича доимий комиссияси илгари ижрокомларнинг штатли бўлимлари шуғулланиб келган кўпгина вазифаларни бажармоқда. Тошкент шаҳар Киров район Совети ўз сессиясида доимий комиссиялар ҳуқуқларини кенгайтириш тўғрисида қарор қабул қилди. Масалан, халқ маорифи бўйича доимий комиссиясига район маориф бўлими молия плани лойиҳасини кўриб чиқишига, ота-оналарни болалари мактаб-интернатда ўқигани учун ҳақ тўлашдан озод этишга доир масалаларни ижроком муҳокамасига киритишига, болалар уйида тарбияланишига муҳтож болаларни жойлаштиришга рухсат этилган. Советларнинг доимий комиссиялар ҳуқуқларини кенгайтириш ва уларнинг ролини ошириш соҳасида орттирган тажрибаларидан ҳамма ерда кенг фойдаланиш лозим.

Бизда Советлар доимий комиссияларининг конкрет ва мақсадга мувофиқ тарзда иш олиб бораётганликларига доир кўпгина мисоллар бор. Лекин шуни ҳам кўрсатиб ўтиш керакки, ҳамма ерда ҳам доимий комиссиялар систематик суратда иш кўрмоқдалар деб бўлмайди, бир қанча жойларда улар партия ва ҳукумат қарорларини, Советлар чиқарган қарорларни бажариш юзасидан тегишлича ташкилотчилик ишларини олиб бормаётирлар, ижроия комитетларининг бўлимлари ва бошқармалари ишини, Советлар ихтиёридаги корхона ва муассасалар фаолиятини сусг контроль қилмоқдалар. Бир қанча Советларда уларнинг ташкилий сессиялари ўтгандан кейин аслини олганда ҳали ишга киришмаган доимий комиссиялар ҳам бор. Биз ҳар бир доимий комиссия теварагида ишнинг кўзини биладиган активлар жипслашган бўлишига, комиссия аъзоси ҳар бир депутатга камида 3-5 тадан активист тўғри келишига ҳали эришганимиз йўқ.

КПСС Программасида Советлар барча депутатларининг активлигини ошириш зарурлиги таъкидлаб ўтилган. Бу қоида жуда чуқур мазмунга эга. Дарҳақиқат, депутат — Советдаги асосий фигурадир.

Маҳаллий Советлар депутатларининг аксарий кўпчилиги халқ олдидаги ўз бурч ва масъулиятларини чуқур англаганликлари сабабли меҳнатда намуна кўрсатмоқдалар, план ва мажбуриятларни муваффақият билан бажармоқдалар, ижодий ташаббус кўрсатмоқдалар, оммани етти йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун курашга сафарбар этиш соҳасида катта ташкилотчилик ишларини амалга оширмоқдалар.

Советнинг иши ҳар бир депутатнинг хилма-хил ташкилотчилик фаолиятидан таркиб топади. Маҳаллий Советларнинг кўпгина депутатлари давлат ва жамоат ишлари билан актив шуғулланмоқдалар, сайлов округлари билан доимо алоқа қилиб турмоқдалар, мунтазам суратда сайловчиларни қабул қилмоқдалар, улар билан систематик тарзда учрашмоқдалар, наказларнинг бажарилиши ҳақида ҳисобот бермоқдалар, хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини бажариш, аҳолига маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш манфаатлари йўлида қўшимча резервлардан яхшироқ фойдаланиш юзасидан хўжалик ва совет органлари муҳокамасига таклифлар киритмоқдалар.

Тошкент шаҳар Советининг депутатлари — «Шарқ» мебель фирмасининг мастери М. И. Володина, республика сил касалликлари институтининг директори Ш. А. Алимов, электромашиналар бўйича давлат конструкторлик бюросининг инженери М. Н. Богданова, Сурхондарё область Советининг депутати, Денов ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Коммунизм» колхозининг бригада бошлиғи — механизатор Ч. Деҳқонов, Ленинград районидаги Пахтаобод қишлоқ Советининг депутати, «Большевик» колхозининг бригада бошлиғи Д. Абдураимов, Тошкент шаҳар Чилонзор район Советининг депутати, башияли кран машинисти В. Ф. Данилюк, Янгийўл шаҳар Советининг депутати, пойафзал фабрикасининг ишчиси А. Ерхўжаев ва ишлаб чиқариш фаолияти билан бирга давлат ишларини бошқаришда актив иштирок этаётган бошқа кўпгина халқ сайлаб қўйган кишилар ўз сайлов округларида кўпгина самарали ишлар қилмоқдалар.

Депутатларнинг ишлари шубҳасиз тобора активлашиб бормоқда, тобора мазмундор ва конкрет бўлиб бормоқда. Лекин айни вақтда, афсуски, бир қанча маҳаллий Советларда ўз бурчини яхши бажармаётган, Советда муайян ишни бажариш ўзининг энг биринчи бурчи эканлигига менсимай қараётган, ўзига кўрсатилган ишончни яхши оқламаётган, халқ олдидаги ўз бурчини унутиб қўяётган депутатлар ҳам борлигини айтиб ўтмасдан бўлмайди. 1963 йилда Сирдарё область Советининг, Тўрткўл ва Нукус шаҳар Советларининг биронта ҳам депутати ҳисобот бермаган. Тошкент шаҳар Советининг кўпгина депутатлари қилинган ишлар ҳақида мунтазам суратда ҳисобот бериб турмайдилар.

Биз депутатларнинг ҳисоботлари тўғрисида гапирганимизда, катта сиёсий аҳамиятга эга бўлган масалани назарда тутамиз, чунки бунда гап халқ сайлаб қўйган кишиларнинг омма билан алоқаси тўғрисида боради. Ҳисобот — расмиятчилик эмас. Модомики депутат сайловчилар олдида ҳисоб бериш заруратини сезмас экан, демак унинг ҳисобот беришга арзирлик бирон иш қилмаганлиги равшан эмасми.

Самарқанд область Суперфосфат посёлка Советининг сессиясида шу нарса таъкидлаб ўтилдики, баъзи хўжалик раҳбарлари, жумладан «Стройиндустрия» комбинати директорининг ўринбосари М. П. Ражев, қурилиш бошқармасининг бошлиғи З. П. Зильбер шу Советнинг депутатлари бўла туриб, унинг ишида қатнашмайдилар, сессияларда ҳеч қачон иштирок этмайдилар. Депутатлик номи лавозим учун бериладиган ном эмас, бу буюк номни меҳнат билан қўлга киритиш ва шунга муносиб бўлиш лозимлигини ана шундай ходимларга яна ва яна бир марта эслатиб ўтиш муҳимдир.

Маълумки, Ўзбекистон ССР Олий Совети маҳаллий Советлар депутатларини чақириб олиш тартиби тўғрисида қонун қабул қилган. Бу қонундаги қоидаларни қаттиқ туриб амалга оширмоқ лозим. Шу муносабат билан, депутатларни маҳаллий ҳокимият органлари составига номзодликка кўрсатган жамоат ташкилотларининг депутатлар иши учун юксак масъулиятли эканликларини таъкидлаб ўтиш зарурдир.

Кейинги вақтларда кўпгина Советларда депутатлар группаси каби депутат фаолиятини активлаштирадиган формадан кенг кўламда фойдаланилмоқда. Бундай группалар маҳаллалар, уй бошқармалари, корхоналар, колхоз ва совхозларда ташкил қилинмоқда. Бундай группалар составига область, шаҳар, район, қишлоқ Советларининг, яъни сайлов округлари муайян территория доирасида жойлашган Советларнинг депутатлари киради. Депутатлар группалари ўз олдиларига сайловчилар билан янада яқиндан алоқа боғлаш учун, наказларни бажариш учун, даволаш, болалар, маданий-оқартув муассасалари, савдо ва коммунал корхоналари иши устидан контролни кучайтириш учун депутатлар кучларини бирлаштириш ва уйғунлаштириш вазифасини қўйдилар. Республикада 785 та депутатлар группалари ташкил қилинган бўлиб, уларда 10.500 депутат бирлашган.

Депутатларни ташкилотчилик маҳоратига ўргатиш, уларни совет қурилиши ва қонунчилиги масалалари билан доимо таништириб бориш депутатлар ишини кучайтиришда жуда катта аҳамиятга эга.

Советларнинг иш тажрибасида ижрокомларнинг, уларнинг бўлимларининг, бошқармаларининг, хўжалик ташкилотларининг Советлар сессияларидаги ва аҳоли олдидаги ҳисоботлари каби жонли формаси тобора кенг ёйилмоқда. 1963 йилда 613 та ижроком Советларнинг сессияларида, 391 та ижроия комитети эса аҳоли йиғилишларида ҳисобот бердилар. Ҳисоботлар муҳокама қилинган йиғилишларда 435 минг киши қатнашди. Бундай тажриба бу йил ҳам кенг мўлжалланилмоқда.

Бироқ, қилинаётган ишлардан ҳаммани хабардор қилиш беистисно барча Советлар фаолиятида системага айланди деб бўлмайди. Самарқанд, Бухоро областидаги кўпгина Советларнинг ижроия комитетлари ташкилий-оммавий ишнинг бундай муҳим формасига тегишлича эътибор бермаётирлар. Барча маҳаллий Советларнинг ижроия комитетларида ошкоралик принципини кенг жорий қилиш лозим. Шунга эришмоқ кераккки, ижрокомнинг ишларидан аҳоли ҳамиша хабардор бўлсин. Бу эса, маҳаллий ҳокимият органлари ишини кенг меҳнаткашлар оммаси кўпроқ контроль қилиб туриши учун ишончли гарантиядир.

Гарчи кейинги вақтларда ижрокомларнинг раҳбарлик услубида кўпгина ижобий ўзгаришлар рўй берган бўлса-да, лекин ҳали ҳам уларнинг баъзилари нотўғри методни қўлланиб, асосий кучни мажлисбозликка, қоғозбозликка сарфлайдилар. Масалан, Қувасой шаҳар ижрокоми 1963 йилда ободончилик ва коммунал хўжаликка оид юзта масалани муҳокама қилди. Юзта масала кўрилди, юзта қарор чиқарилди, лекин бундан ҳеч қандай натижа чиқмади. Қувасойда ободончилик ишлари ҳамон энг қолоқ участкалардан биридир.

Раҳбарлик услуби ва методларини муттасил такомиллаштириш, яроқсиз методлардан, қоғозбозликлардан қатъиян қутулиб олиш, бутун куч-ғайратни жонли ишга сарфлаш, социалистик демократия принципларига қатъий риоя қилинишини таъминлаш—Советлар ижроия комитетларининг бурчидир.

Партия давлат аппарати фаолиятида, шу жумладан маҳаллий Советлар ишида, **социалистик қонунчиликка қатъий риоя қилиш** вазифасини ғоят кескин қилиб қўйди.

Ҳозирги кунда қонунчиликни, хусусан, Советлар фаолиятидаги қонунчиликни мустаҳкамлаш масаласи айниқса катта аҳамиятга эга. Ҳокимият органлари бўлган Советлар ўзларига қарашли территорияда қонунларнинг барча гражданлар, корхоналар ва ташкилотлар томонидан сўзсиз бажарилишини пухта кузатиб боришлари керак. Ваҳолонки, совет органларининг ўзида қонунларга ҳурматсизлик билан қараш ҳоллари баъзан рўй берар экан, бунга асло чидаб бўлмайди. Прокуратура органлари Советларнинг ижрокомлари қабул қиладиган қарорларнинг қонунийлиги устидан назоратни кучайтиришлари, нотўғри қарорлар қабул қилинишининг олдини олишлари лозим.

Советлар, уларнинг ижроия органлари, депутатлар ишининг катта қисми **сайловчиларни қабул қилиш, меҳнаткашларнинг хатларни ва аризаларини кўриб чиқишдан иборатдир.** Ҳар куни минглаб меҳнаткашлар хат орқали ёки бевосита маҳаллий Советларнинг ижрокомларига мурожаат қиладилар. Меҳнаткашлар Советларга фақат ўз шахсий эҳтиёжлари билангина мурожаат қилиб қолмасдан, балки тобора кўпроқ ўз таклифларини ҳам ўртага қўймоқдалар. Бу таклифларда эса, давлатимиз манфаатлари тўғрисида, жамоат мулкини эҳтиёт қилиш тўғрисида, хўжалик планларини бажариш тўғрисида жонкуярлик акс этиб туради. Ана шуларнинг ҳаммаси Совет социалистик демократиясининг янада ривожланиши натижасида меҳнаткашлар сиёсий активлиги ўсиб бораётганлигидан, Советларнинг омма билан алоқаси кучайиб бораётганлигидан далолат беради.

Ижроком, министрлик ва бошқарма аппаратининг ҳар бир раҳбари, ҳар бир ходими, ҳар бир депутат шикоятларни кўриб чиқиш ва арз билан келувчиларни қабул қилиш—оддий хизмат бурчи эмаслигини чуқур англаб олиши керак. Бу — партия ва давлат аҳамиятига эга бўлган катта ишдир.

Маҳаллий Советлар, уларнинг ижроия комитетларининг ҳар томонлама фаолияти тўғрисида гапирар эканмиз, **кўп болали оналарни орден ва медаллар билан мукофотлаш устида** ҳам тўхталиб ўтиш лозим. Бу масала ижрокомлар ишида катта ўрин тутади. Кўп болали оналарни мукофотлашга оид материалларни тайёрлаш ва мукофотларни ўз вақтида топшириш учун ижрокомлар жавобгардирлар.

Советлар ва уларнинг ижроия комитетлари бу вазифаларни кенг меҳнаткашлар оммасининг актив иштироки билангина муваффақиятли ҳал қилишлари мумкин.

Лениннинг Совет умумхалқ давлатида бутун халқни жамият ва мамлакат ишларини ҳал қилишда иштирок этишга тортиш тўғрисидаги режаларини амалга ошириш учун барча зарур шарт-шароит яратилган. КПСС XXII съезди қарорларида коммунистик жамият қурилиши кенг авж олган даврда бу жуда муҳим вазифани амалга ошириш йўллари кўрсатиб берилган.

Советларнинг, уларнинг ижроия ва бошқарув органларининг фаолиятида жамоатчилик асосларини кенг жорий қилиш оммани давлатни бошқариш ишларига жалб қилишнинг ажойиб воситасидир.

Маҳаллий Советлар теварагида 40 минг ташаббускор жамоат ташкилоти иш олиб бормоқда, улар ярим миллион активистни бирлаштирган, 4340 маҳалла ва квартал комитетлари, 5660 ота-оналар комитетлари, 3365 хотин-қизлар кенгашлари, 4390 кўнгилли халқ дружиналари, 4391 ўртоқлик судлари шулар жумласидандир.

Советларда штатсиз бўлимларнинг ташкил этилиши ижрокомлар ишида янгиликдир. Бу бўлимларда жамоатчилик асосларида беш минг киши ишламоқда. Кўпгина бўлимлар ва бошқармалар қошида жамоатчилик кенгашлари иш кўрмоқда. Штатсиз бўлимлар, жамоатчилик кенгашлари, инспекторлар муайян тажриба тўпладилар, булар ишида қатнашаётган минглаб кишилар жуда катта бошқарув мактабини ўтмоқдалар. Маҳаллий Советларнинг 212 ижрокомида раисларнинг штатсиз ўринбосарлари бор.

Бир қанча йиллардан буён серғайрат ва серташаббус меҳнаткаш Хуршида Худойберганова раислик қилиб келаётган Хева шаҳар ижрокоми жамоатчилик асосларини жорий қилиш, жамоатчиликка кенг кўламда таяниш намунасидир. Ижроия комитетида 9 та штатсиз бўлим— ташкилий-инструкторлик, соғлиқни сақлаш, халқ маорифи, савдо, қурилиш ва бошқа бўлимлар ишламоқда, улар илгари штатдаги ходимлар бажариб келган функцияларни муваффақият билан адо этмоқда. Бу бўлимларга мутахассислар, ишлаб чиқариш новаторлари, ўз ишини яхши биладиган ва севадиган кишилар бошчилик қилмоқда.

Жамоатчилик асосларининг кучайиб бораётганлиги, ташаббускор жамоат ташкилотлари активлигининг ўсиши ҳақида гапирар эканмиз, Тошкент, Наманган, Фарғона, Қўқон, Урганч ва бошқа шаҳарлардаги маҳалла ва квартал комитетлари олиб бораётган жуда катта ишларни ҳам кўрсатиб ўтиш лозим бўлади. Улар ажойиб ишларнинг ташаббускорлари сифатида майдонга чиқмоқда, ободончиликни кучайтиришга жамоатчиликни сафарбар қилмоқда, давлатдан ҳеч қандай маблағ олмаган ҳолда маданий-маиший объектлар қуришни ташкил қилмоқда, жамоатчилик асосларида соғлиқни сақлаш пунктлари, кутубхоналар, қизил бурчаклар ва чойхоналар, маданият университетлари ташкил қилмоқда.

Ташаббускор жамоатчилик ташкилотларининг барқ уриб ўсиши ижроия комитетлари олдига юксак талаблар қўймоқда. Ижроия комитетлари жамоат ташкилотларининг ишини кун сайин йўлга солиб ва уйғунлаштириб боришлари, уларнинг корхоналар, қурилишлар ишини яхшилашга, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишни такомиллаштиришга қаратилган ташаббусларини қўллаб-қувватлашлари ва авж олдиришлари керак.

Айрим ижрокомлар жамоатчилик асослари принципларининг бузилишига йўл қўядилар. Баъзи бир ижрокомлар жамоатчилик ишларини бошқаришга кўпроқ гражданларни жалб қилиш ўрнига, ижроком бўлимлари аппаратидаги маош олиб ишлайдиган ходимларни штатсиз бўлим мудирлари қилиб тасдиқламоқда. Жумладан, Шеробод, Самарқанд райижрокомларида ана шундай фактларга йўл қўйилган. Баъзи бир ижрокомлар ташаббускор жамоат ташкилотларини, уларга эҳтиёж бўлиш-бўлмаслигини ҳисобга олмаган ҳолда ташкил қилмоқдалар. Бунинг натижасида аллақачонлардан бери мавжуд бўлган турли хил ташаббускор жамоатчилик ташкилотлари ишида параллелизм, бир хил ишни қайта-қайта такрорлаш каби ҳоллар юзага келади. Ташаббускор ташкилотларнинг активлигини янада ошириш ишида жамоатчилик асосларини қатъият билан жорий қилиб бориш маҳаллий Советлар ижрокомларининг энг муҳим вазифасидир.

Депутат ўртоқлар!

Маҳаллий Советлар ташкилий-оммавий ишларининг аҳволи ва уларни яхшилаш тадбирлари тўғрисидаги масаланинг республика Олий Совети сессиясида муҳокама қилиниши, шубҳасиз, давлат ҳокимияти маҳаллий органларининг бутун ишини янада кучайтиришга, Ўзбекистон олдида турган хўжалик-сиёсий вазифаларни ҳал қилишда уларнинг ролини оширишга хизмат қилади.

Ҳозирги кунда энг асосий, энг муҳим вазифа—маҳаллий Советларнинг бутун куч-ғайратини, кўп минглик депутатлар армиясининг, барча меҳнаткашларнинг куч-ғайратини халқ хўжалигини ва маданиятни ривожлантириш юзасидан 1964 йилга олинган мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун янада фидокорлик билан курашишга қаратишдан, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 40 йиллик тўйини муносиб кутиб олиш учун, яқинлашиб келаётган қувончли юбилейни саноатда, қишлоқ хўжалигида, маданий фронтда шонли ғалабалар билан нишонлаш учун, партияга, Ватанга берган сўзимизнинг—1964 йилда мамлакатга 3 миллион 600 минг тонна пахта совға қилиш тўғрисидаги сўзимизнинг устидан чиқиш учун ғайратга-ғайрат қўшиб меҳнат қилишдан иборатдир. Бу бизнинг энг муҳим ватанпарварлик ва интернационал бурчимиздир.

Коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал қилиш учун маҳаллий Советларнинг барча звеноларида интизомни бутун чоралар билан мустаҳкамлаш, ҳар бир депутатнинг, ҳар бир совет ходимининг топширилган иш учун масъулиятини ошириш, омма билан алоқани мустаҳкамлаш, раҳбарликнинг эскирган ва ярамас методларини қатъият билан йўқотиш, бутун кучни жонли ташкилотчилик ишига қаратиш, жуда кўплаб актив кадрлар тарбиялаб етказиш лозим.

Шак-шубҳа йўқки, маҳаллий Советлар республика партия ташкилотларининг раҳбарлиги остида ташкилий-оммавий ишлар савиясини янада оширадилар ҳамда шу асосда хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида янги-янги ютуқларга эришадилар, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш ишига муносиб ҳисса қўшадилар. **(Қарсаклар).**

250 МИНГ ПУДЧИЛАР

ҒАЛЛА ФРОНТИДАН РЕПОРТАЖ

Яшил қишлоқлар ортда қолиб кетди. Кўз ўнгимизда кенг ғаллазор пайдо бўлди. Ана олтин бошоқлар водийси. Қир ва адирларда ғарқ пишиб етилган олтин бошоқлар майин шабадада денгиз каби чайқалади.

— Ўтган йили бу ерларга келмагандирсиз, — деди шофер атрофга қувониб боқиб, — бундай сербўлиқ донларни кўрмаган эдик. Бошоқлар бир ярим қаричдан ошмасди. Энди-чи? Буғдойимизнинг бўйи белбоққа уради-я. Ҳеч бўлмаса, ҳўв анаву пайкалдаги бошоқларни бир санаб кўринг-а, ҳар бирида 45—50 тадан дон бор. Сойликдаги ғалламиз ундан ҳам яхши. Донлари бўлиқ.

Шофер зийраклик билан рулни бошқарар экан, ғаллакорларнинг хирмони баракали бўлганлигини қувонч билан гапирарди.

— Тўғри, — деб гапга аралашди агроном Константин Иванович Журба, — ҳар йили ҳам биз ғаллага унчалик ихлос қўймасдик. Биз бу йил хатомизни тузатдик. Ғаллакорлик касбини пухта эгаллаб олдик. Бутун куч ва эътиборимизни ҳар бир қарич ердан мўл ҳосил етиштиришга қаратдик. Ғаллазор атрофини бегона ўтлардан тозаладик. Мумкин қадар кўпроқ озиқлантирдик. Натижада буғдойимиз бақувват бўлиб ўсди ва ҳосилга тез кирди.

Бу ерлар 1-бўлимга қарайди. 1650 гектар ғаллазор. Шу кунларда бу ердагиларнинг тиними йўқ. Қачон қараманг далада. Ғаллакорлар мўл ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай давлатга топшириш учун ҳаракат қилишаяпти. Улар ҳар гектар буғдойдан 25 центнердан хирмон кўтаришяпти. Бу рақам ўтган йилдаги ҳосилга нисбатан қарийб етти баравар кўпдир.

—Ана у йигитнинг шижоатига қаранг,— деди агроном,— тонг азондан иш бошлайди. Қош қорайганда ғаллазордан қайтади. Моҳир комбайнчи Анатолий бошқараётган ўзи юрар «пўлат от»нинг ишидан ҳамма хурсанд. Машина бир йўла буғдой ўриб, янчаяпти. Сўнгра тозалаб, машинага ортиб ҳам беради. Ишимизни осон қилган бундай комбайннинг садағаси кетсанг арзийди.

Анатолий Зайнигабдиновнинг комбайни кенг ғаллазорда елкандек сузяпти. Унинг ўрган ғалласи хирмонга барака бағишлаётир. Анатолий кунига 15 гектар ердаги ғаллани ўришга муваффақ бўлмоқда.

Мусобақа ғолиби Анатолийдан ўрганадиганлар совхозда жуда кўпайиб қолди. 15 дан ортиқ комбайнчи Анатолийдек меҳнат қилишга сўз беришди. Ҳа улар ваъдаларига вафо қилишади. Александр Хадисенко, Василий Котовлар, кейинги икки кундан бери ана шундай азаматлар қаторидан муносиб ўринни олишга муваффақ бўлишди. Улар биз ишдан қўрқадиганлар эмас, 15—16 гектар ернинг ҳосилини йиғиштирмасдан туриб, дам олмаймиз дейишади.

Совхознинг ҳамма бўлимида иш қизғин. Бир томонда нўхатнинг сўнгги гектарлари ўриляпти. Нариги катта картада эса арпа ва буғдой ўрилиб, пешма-пеш давлат омборларига жўнатилмоқда. Ҳар бир кун, ҳар бир соат ғанимат. Ўрим-йиғимни кечиктириш — ҳосилнинг бир қисмини нес-нобуд қилишдан бошқа гап эмас.

Совхоз идорасининг телефони тўхтовсиз ишлаб турипти. Бўлим ва бригадалардан телефон қилишяпти. Бугун қанча гектар ердаги ғалла ўрилгани ҳақидаги маълумотни тезроқ хабар қилишга ошиқишмоқда. Қош қорайди. Кеч кирди. Ҳисобчи қизнинг иши яна ҳам активлашди. Куйбишев участкасидан хабар қилишларича олти комбайннинг ҳаммаси яхши ишлабди. Сергей бўлимидан берилган телефонограммада ўртача ҳар бир комбайн 12 гектарга етказиб ғалла ўрган. Эртага арпа майдонларидаги ҳосил батамом йиғиштириб олинади. Қаердандир яна телефон жиринглади. Яна хушхабар.

Хонада жим-житлик ҳукм сура бошлади. Демак ҳамма ердан маълумотлар олиб бўлинган.

Совхоз директори Павел Петрович Русаков мийиғида жилмайди. 6800 гектар ғалладан 1100 гектари ўрилибди. 120 тонна ғалла давлат омборларига жўнатилибди.

Директорнинг юзида бирдан жиддийлик пайдо бўлди. Кейин ўзига-ўзи гапира бошлади.

— Ўтган кунга нисбатан бугунги топширилган ғалла кўп. Лекин бу билан кифояланиш ярамайди. Яна олға силжишимиз керак. Комбайнлар сонини кўпайтириб, меҳнат унумдорлигини оширишимиз лозим. Бусиз манзилга тез ета олмаймиз. Биз 20 июлга қадар ғалла ўримини тамомлаш ҳақида ваъда берганмиз. Бу қатъий. Уни бажариш учун барча имкониятлар бор. Давлатга 250 минг пуд ғаллани топширмагунимизча кўнгил жойига тушмайди.

Ярим тун. Директор жойларга телефон қилди. Бўлимлар билан алоқа боғлади. Сурьатга-сурьат қўшиш учун ишни икки сменада ташкил қилиш, ҳар бир комбайнчи ва ғалла ташувчи шоферларга барча шароитларни яратиш, моддий рағбатлантириш зарурлиги ҳақида батафсил гаплашди.

Ҳа, совхоз директори куни билан дала айланади. Ишни ташкил қилади, топшириқлар беради. Кечқурун ижросини текширади. Коллективни галдаги ишларни бажаришга ундайди.

Ҳамма бир ёқадан бош чиқарган. Ғайратлар жўш урган. Ҳосилни тезроқ йиғиштириб олиш даркор!—каттадан-кичикнинг фикри-зикри шу.

М. ҒОЗИЕВ,
Ўрта Чирчиқ, «Тошкент» наслчилик совхози.

Суратда: комбайнларда ғалла ўрими пайти.

А. Абалян фотоси.

БУЮК ПОЧИН

(В. И. ЛЕНИН «БУЮК ПОЧИН» АСАРИНИНГ 45 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН)

□ □ □

Бундан 45 йил муқаддам, 1919 йил 28 июнда В. И. Ленин ўзининг машҳур асари — «Буюк почин»ни ёзиб тугади. Марксизм-ленинизм хазинасига катта ҳисса бўлиб қўшилган бу асарнинг вужудга келиши муҳим аҳамиятга эга бўлди. Унда янги ижтимоий тузум — социализм шароитида пайдо бўлган ва ривожлана бошлаган янгиликнинг куртаклари, яъни коммунистик шанбаликлар тўғрисидаги ленинча назария баён қилинди, бу прогрессив ҳаракатнинг коммунистик жамият қурилишидаги буюк роли ва аҳамияти чуқур таҳлил қилиб берилди.

Совет давлатининг ва меҳнаткаш халқ олдида ўша пайтларда жуда қийин ва мураккаб вазифалар кўндаланг бўлиб турарди: биринчи жаҳон уруши туфайли издан чиққан халқ хўжалигини тиклаш, мамлакат экономикасини йўлга солиш, капиталистик тузумдан мерос — эски ишлаб чиқариш воситаларини янгилаш, хўжаликнинг ҳамма соҳаларида янги, социалистик асосларни ривожлантириш лозим эди. Коммунистик партия оммани ана шу вазифаларни бажаришга кенг сафарбар қилди, халқнинг ижодий активлиги ва ташаббусини ошириш чораларини кўрди. Натижада мамлакатимизнинг кўпчилик шаҳарларида, қишлоқ жойларда, айниқса завод ва фабрикаларда, темир йўл, шахта ва қурилишларда халқ оммасининг ташаббуси кучайди, ғайрати жўш урди. Биринчи коммунистик шанбаликлар шу тариқа юзага келди.

В. И. Ленин коммунистик шанбаликларнинг жуда катта аҳамиятга молик эканлигини уқдириб, уларнинг келгусида йирик халқ ҳаракатларига негиз бўлишини кўрсатди.

«Ишчиларнинг мамлакат ичкарисида кўрсатаётган қаҳрамонликлари ҳам... диққатга сазовор,— деб ёзади В. И. Ленин ўз асарида. —Бу жиҳатдан, ишчиларнинг ўз ташаббуслари билан коммунистик шанбаликлар уюштираётганликлари дарҳақиқат жуда ҳам катта аҳамиятга эгадир. Бу ҳали ишнинг бошланишигинадир, лекин бу мисли кўрилмаган ғоят муҳим бошланишидир» (Асарлар, 29-том, 425-бет).

В. И. Ленин бу вазифани амалга ошириш ниҳоятда қийин эканлигини, бунинг учун кўп куч-ғайрат сарфлаш лозимлигини таъкидлаб ўтади. Бу ишни амалга ошириш буржуазияни ағдаришга қараганда қийинроқ, лекин муҳимроқ ва қатъийроқ бўлади, дейди у. [illegible]

Асарда коммунистик шанбаликлар тўғрисида жуда кўп ибратли, характерли ва ёрқин мисоллар келтирилади. Коммунистик шанбаликларнинг меҳнат унумдорлигини оширишга салмоқли таъсир кўрсатаётганлиги, иш маданиятини юксалтираётганлиги, кишилар онгида меҳнатга нисбатан янгича муносабатларни ҳосил қилаётганлиги чуқур ва атрофлича баён қилинади.

Маълумки, социализм шароитида ҳам, коммунизм шароитида ҳам меҳнат ҳал қилувчи роль ўйнайди. Чунки кишиларнинг ҳаёти ва ўсиши учун керакли нарсаларнинг ҳаммаси меҳнат туфайли бунёдга келади. Инсон меҳнатсиз яшай олмайди. Коммунистик жамият ҳам миллион-миллион кишиларнинг фидокорона меҳнати билан барпо қилинади. КПСС Программасида уқтириб ўтилганидек коммунистик жамиятда киши меҳнат қилмаслиги мумкин эмас. Унинг онги ҳам, жамоатчилик фикри ҳам бунга йўл қўймайди. Қобилиятига яраша меҳнат қилиш жамиятнинг барча аъзоларининг одати, биринчи ҳаётий эҳтиёжи бўлиб қолади.

Меҳнатнинг коммунистик жамият қурилишидаги буюк ролини таъкидлаб, В. И. Ленин меҳнатни ташкил этиш усуллари, шунингдек меҳнат интизоми масалаларига кенг тўхталиб ўтади. Бу хусусда у қуйидагиларни ёзади: «Ижтимоий меҳнатнинг коммунистик [illegible] (Асарлар, 29-том, 434-бет).

«Буюк почин» асарида Ленин пролетариатнинг [illegible]

В. И. Ленин коммунистик шанбаликларнинг жуда катта тарихий аҳамиятга [illegible] айтади.

Асарда Ленин янгилик куртакларини яхшилаб ўрганиш, уларга жуда эътибор билан қараш, уларнинг ўсишига ҳар тарафлама ёрдам қилиш вазифасини илгари суради. Фақатгина коммунистик шанбаликларга ёпишиб олмасдан, умуман янгиликнинг ҳамма ва ҳар қандай куртакларига мадад бериш, кенг йўл очиш лозимлигини таъкидлайди.

Мана шу ленинча ғоя Совет ҳокимияти йилларида камол топди ва ҳозир янги шароитда турмушга кенг жорий қилинмоқда. Коммунистик партия Ленин ғояларини изчиллик билан амалга ошириб, халқнинг ижодий активлиги ҳамда ташаббусига бениҳоя кенг йўл очиб берди. Мамлакатимизда коммунизм қурилиши авж олдириб юборилган ҳозирги даврда янгилик куртаклари барқ уриб яшнади, коммунистик шанбаликларнинг янгидан-янги шакллари пайдо бўлди ва улар муваффақиятли равишда ривожланиб бормоқда.

Коммунистик меҳнат коллективлари ҳамда зарбдорлари ҳаракати, Ленин жумаликлари, турли ташкилотлар ва коллективлар ўртасида тобора ривожланиб бораётган жамоатчилик асосидаги ишлар, янги даврга хос янгича социалистик мусобақалар, оширилган мажбуриятлар олиб ишлаш, иш вақтидан унумли фойдаланган ҳолда қўшимча маҳсулот ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишнинг бошқа хилма-хил шакллари — В. И. Лениннинг «Буюк почин» асарида олдинга сурилган ғоянинг янги меваларидир, коммунистик қурилишнинг муҳим хусусиятларидир.

Тараққиётимиз тақозоси билан вужудга келган ва бутун мамлакат бўйлаб кенг қулоч ёзаётган коммунистчасига ишлаш ва яшаш ҳаракатига ҳозир миллион-миллион совет кишилари қўшилган. Улар новаторлик, илғорлик, маънавий поклик, юриш-туриш ва хулқ-одобда бошқаларга намуна бўлмоқдалар, коммунизм кишисига хос олижаноб фазилатларни ўзларида мужассамлаштирмоқдалар, айни чоқда бошқаларни ҳам ўз орқаларидан эргаштириб бораётирлар.

Тошкент областида 196 мингдан ортиқ киши коммунистик меҳнат зарбдори, 328 корхона коммунистик меҳнат коллективи номини олиш учун курашаётган экан, бу жуда катта муваффақиятдир. Ҳозирнинг ўзидаёқ 22 корхонага, 190 та янги цех, участка ва сменага, 2800 та янги бригадага ана шу шарафли ном берилган. Уларда 94 мингдан ортиқ киши фидокорона меҳнат қилмоқда. Ишлаб чиқариш новаторлари ва илғорларидан 18 мингдан ортиқ киши эса коммунистик меҳнат зарбдори деган юксак номга сазовор бўлди.

Коммунистик меҳнат ҳаракатида меҳнаткашлар оммасининг актив иштирок этиши барча халқ хўжалик планларини бажариш ва ошириб бажариш имконини беради, [illegible]

[illegible]

Т. РАСУЛЕВ.

ҚАЛБ АМРИ БИЛАН

Охунбобоев номли колхознинг қир зонасидаги коммунист Тўхта Умурзоқов бошчилик қилаётган комплекс механизациялашган звено аъзолари қўлни-қўлга бериб қир-адирларни «оқ олтин» бўстонига айлантириш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Звенога бириктилган 68 гектар пахта майдонида атиги 4 киши ишлайди. Ҳамма ишлар механизация ёрдамида бажарилмоқда.

Звенонинг меҳнатсевар колхозчилари бу йил мавжуд майдоннинг ҳар гектаридан 20 центнердан ҳосил хирмони кўтаришга аҳд қилганлар. Ўз аҳдларининг устидан чиқиш учун айниқса, ғўза парваришини ҳозирги долзарб кунларда чинакамига ишламоқдалар. Ҳозиргача барча майдонлар икки марта комплекс ишловдан чиқарилиб етарли миқдорда аммоний сульфат, азот ва маҳаллий ўғитлар билан озиқлантирилди, 2 марта қондириб суғорилди. Сувчилардан коммунист У. Каримов, О. Арслоновлар ҳар куни 2—2,5 гектар майдондаги ғўзага сув тараб, кундалик нормаларини ошиғи билан адо этмоқдалар.

Звено бошлиғи Т. Умурзоқов кунига 7—8 гектар ердаги ғўза қатор ораларини сифатли культивация қилиб, колхознинг бошқа механизаторларига ўрнак кўрсатмоқда.

Шунингдек қир зонасидаги И. Мусоқулов бошлиқ комплекс механизациялашган звено аъзолари ҳам 65 гектар ердаги ғўзага 2 марта сифатли ишлов бериб, учинчи парваришни бошлаб юборишди.

Қир азаматлари республикамиз ва Ўзкомпартиянинг 40 йиллик тўйини ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажариб, тўйни ёруғ юз билан кутиб олиш учун астойдил курашмоқдалар.

Э. ОТАБОЕВ.
Оққўрғон.

БОСИЛМАГАН ХАБАРЛАР ИЗИДАН

СТУДЕНТЛАР ТАЛАБИ ҚОНДИРИЛДИ

[illegible]

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ АҚШ ҲУКУМАТИГА НОТАСИ

СССР Ташқи ишлар министрлиги 1964 йил 25 июнда АҚШнинг Москвадаги элчихонасига Совет ҳукуматининг нотасини юборди. Нотада қайд қилинадики, АҚШ ҳукумати халқаро битимлар ва ҳаммага маълум фактларга хилоф иш тутиб, ҳатто ўзининг расмий баёнотларига қарама-қарши ўлароқ,—шу йил 1 июлда Ғарбий Берлинда Германия Федератив Республикаси президентини сайламоқчи бўлиб турган Бонннинг навбатдаги иғвогарлигини оқлашга уринмоқда.

Шу нарса яхши маълумки, дейилади нотада, Ғарбий Берлин ҳеч қачон федератив Республикага қарашли бўлмаган ва ҳозир ҳам унга қарашли эмас. Буни ҳамма, шу жумладан Ғарбдаги уч давлат эътироф этмоқда. АҚШ Англия ва Франция Германия Федератив Республикасининг конституциясини тасдиқлаш вақтида буни махсус равишда эслатиб ўтган эдилар, чунки Ғарбий Берлиндаги ўз ҳуқуқларини бир қадар муҳофаза қилишга интилган эдилар.

Бинобарин, мустақил сиёсий бирлик ҳисобланган Ғарбий Берлинга нисбатан Германия Федератив Республикаси маъмурларининг қилаётган даъволари, уларнинг шу шаҳар территориясида бошқа давлатларнинг манфаатларига қарши қаратилган душманлик ишлари —халқаро ҳуқуқ-тартиботни тўғридан-тўғри ва ошкора бузишдир.

Президентни сайламоқ учун парламент ўз мамлакати доирасидан чиқиб, чет элга борган синтари ҳоллар деб, таъкидланади нотада, тарихда ҳали бўлган эмас.

Совет ҳукумати, деб уқтириладди сўнгра нотада, Германия Федератив Республикасининг Ғарбий Берлинга нисбатан қилаётган ҳаракатлари иғвогарлик характерига эга бўлиб, Европа марказида вазиятни кескинлаштиришга қаратилганлигини яна бир карра кўрсатиб ўтишни зарур деб ҳисоблайди. Бу хилдаги ҳаракатларга иккинчи жаҳон уруши якунларини ревизия қилишга тиришаётган милитаризм ва реваншизм кучлари агрессив сиёсатининг занжиридаги халқлардан бири деб қараш билан бирга, Совет ҳукумати Германия Демократик Республикаси чегараларининг дахлсизлигини таъминлаш юзасидан ўз зиммасига олган мажбуриятлар тўғрисида огоҳлантириб қўйишга мажбур бўлиб қолди.

Совет ҳукумати нотасининг охирида айтиладики, модомики АҚШ мазкур ишда аслида Ғарбий Германия маъмурларининг найига юришга тайёр турган экан, шунинг натижасида юз бериши мумкин бўлган ҳамма кўнгилсиз оқибатлар учун жавобгарликни ўз зиммасига олаётганлиги ўз-ўзидан маълумдир.

Шу куни Буюк Британия ва Франциянинг Москвадаги элчихоналарига ҳам ана шундай ноталар юборилди.

БУЮК БРИТАНИЯ КОМПАРТИЯСИ СИЁСИЙ КОМИТЕТИНИНГ БАЁНОТИ

ЛОНДОН, (ТАСС). Буюк Британия Коммунистик партиясининг Сиёсий комитети баёнот эълон қилди. Баёнотда, Шарқи-Жанубий Осиёда АҚШнинг қилаётган ҳаракатлари тинчликка жиддий таҳдид солмоқда, дейилади. Лаосдаги Патет-Лао жанговар отрядларининг позицияларини яқинда Американинг авиацияси бомбардимон қилганидан кейин, дейилади баёнотда, Шарқи-Жанубий Осиё районида АҚШ куч тўплашни давом эттирмоқда.

Америка империалистлари ўзларининг бу ҳаракатлари билан дейилади баёнотда, 1954 ва 1962 йиллардаги Женева конференцияларининг қарорларини қўпол равишда бузмоқдалар. Бу қарорлар ер юзининг бу районида чет давлатларнинг интервенция қилишига йўл қўймасликка ва тинчликка эришишга қаратилган қарорлар эди.

Сиёсий комитет, АҚШ ўтказаётган бу иғвогарлик сиёсатини Англия ҳукумати қувватлаётганлигини қайд қилиб, Буюк Британия ҳукуматини, Американинг хатарли авантюраларида иштирок қилишини тўхтатишга мажбур этиш кераклигини кўрсатиб ўтди ва шу мақсадда Англия халқини ҳукуматга ҳар томонлама тазйиқ ўтказишга қатъий даъват қилди. Баёнотнинг охирида сиёсий комитет Америка қўшинларини Жанубий Вьетнамдан ва Лаосдан олиб чиқиб кетишни, 14 давлатнинг Женева конференциясини чақиришни ҳамда Жанубий Вьетнам ва Лаос халқларига ўзларининг проблемаларини тинчлик, мустақиллик ва бетарафлик асосида ўзлари ҳал қилишлари учун имконият беришни талаб қилади.

СОВЕТ ПАРЛАМЕНТИ АЪЗОЛАРИ ИНДОНЕЗИЯ ЭЛИДА

ЖАКАРТА, 27 июнь. (ТАСС). А. И. Микоян бошчилигида Индонезияда меҳмон бўлиб турган СССР Олий Совети депутатлари кеча Чилегон шаҳрига бориб келишди. Бу ерда Совет Иттифоқи ёрдами билан Индонезия металлургиясининг тўнғич корхонаси—пўлат эритиш заводи қурилмоқда.

Ява оролининг энг шимолий бурчида, Ҳинд океанининг соҳилидан берироқда ғоят катта қурилиш майдончаси қулоч ёзган бўлиб, шу ерда мартен ва тоза прокат цехлари, электр станция ва механика устахоналари барпо этилмоқда.

А. И. Микоян йиғилишга тўпланган индонез ва совет бинокорларига қарата нутқ сўзлади. У, бинокорларга совет кишиларидан қизғин салом топшириб, индонез халқига ўз оғир саноатини вужудга келтиришда муваффақият тилади.

Шундан сўнг совет делегациясининг аъзолари қурилишни ҳамда совет ишчилари ва мутахассислари яшаб турган шаҳарчани кўздан кечиришди.

А. И. Микоян бошлиқ совет парламенти аъзолари кечанинг ўзида Жакартага қайтиб келишди.

ИШОНЧСИЗЛИК РЕЗОЛЮЦИЯСИ

ЛОНДОН, 26 июнь. (ТАСС). Кеча парламентдаги лейбористлар фракциясининг раҳбарлари ҳукуматнинг қишлоқ хўжалиги соҳасидаги сиёсати учун унга ишончсизлик билдириш ҳақидаги резолюция лойиҳасини киритдилар. 29 июнда муҳокама қилинадиган бу резолюцияда ҳукумат Англия қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг узоқ муддатга мўлжалланган самарали программасини амалга оширишга лаёқатсиз эканлиги таъкидланади.

ЙЎЛДОШ ЁРИЛИБ КЕТДИ

НЬЮ-ЙОРК, 26 июнь. (ТАСС). Аргуэльо бурунидаги (Калифорния штати) бошқариладиган снарядлар учириладиган полигондан кеча «Скаут» номли мураккаб баллистик ракета ёрдами билан учирилган йўлдош ҳавога кўтарилганидан кейин кўп ўтмай осмонда ёрилиб кетди, деб хабар берди АҚШ ҳарбий ҳаво кучларининг вакили.

БУГУН СОВЕТ ЁШЛАРИ КУНИ

ГУЛЛА, ЮКСАЛ НАВҚИРОН ЁШЛИК!

Ёшлар, қалблари шалоладек жўшқин, ғурури тоғдан баланд, иқболи қуёшдан равшан буларнинг! Бугун ана шу бахтиёр совет ёшлари ўз байрамларини зўр шодиёналик билан ўтказадилар. Дўстлик ва ёшлик байрамингиз хуш ўтсин, эй, навқирон авлод!

В. Салов фотоэтюди.

СТУДЕНТ—МЕХАНИК-ҲАЙДОВЧИ

Бу йигит-қизлар ажойиб ишга қўл уришди. Асосий ихтисосни пухта эгаллаш билан бир қаторда механик-ҳайдовчи бўлиб етишишга ҳам аҳд қилишди. Бу интилиш уларни тағин ҳам бахтиёр қилади.

Ҳикоя қилинаётган бу студент йигит-қизлар Тошкент тўқимачилик институтида ўқишади. Уларнинг бўлажак ихтисосликлари инженер-механиклик. Механик-ҳайдовчилик эса бу касбга яқин. Шунинг учун ҳам уларда ўқиш процессида бирйўла бу шарафли касбни ҳам эгаллаш истаги туғилди. Ана шу истак, ана шу ҳавас, қолаверса пахтачилик касбига бўлган муҳаббат уларни комсомол механизаторлар бригадасига уюштирди.

Тўғри, бўлажак «зангори кема» капитанлари бригадаси ҳали иш бошлагани йўқ. Аммо, бригада аъзолари сони тобора ортиб боряпти. Ҳозир бригадага 100 студент аъзо. Шулардан 14 киши студент қизлар.

Қалби олов ёшларнинг деярлик ҳаммаси механика факультетининг студентлари. Уларнинг бу ибратли иши бутун институтга ёйилди. Олий ўқув юрти комсомол комитети ташаббусни қизғин маъқуллади. Комсомол комитети механизаторлар бригадасини ўз оталиғига олди.

Ҳозир институтда механизатор ҳайдовчилар бригадаси машғулотларига қизғин тараддуд кўрилмоқда. Бир группа инженер-механиклардан иборат ўқитувчилар тайинланди. Машғулотлар ана шу ўқитувчилар бошчилигида олиб борилади.

— Миришкор деҳқонларимиз тобора кўп «оқ олтин» етиштирмоқдалар, — дейди бригаданинг старостаси Б. Бозоров. — Мўл пахта ҳосилини ўз вақтида йиғиб-териб олиш учун биз студентлар ҳам пахтакорларга ёрдамга чиқяпмиз. Биз, студентлар пахта териш машиналарини бошқараётган азамат механизаторларни кўриб завқланар эдик. Қани энди, шундай «зангори кема»ларнинг капитани бўла олсанг, деган ҳавас туғиларди. Мана, эндиликда орзумиз қанот қоқди. Н. Жовҳаров, С. Турсуналиева, А. Попова ва бошқа факультетдошларим бу ҳаракатга биринчи бўлиб қўшилдилар.

Биз механизаторликни пухта эгаллаб оламиз, ўз ҳунаримизни ишга соламиз. Биз фақат пахта териш машинасинигина эмас, балки қишлоқ хўжалигида ишлатиладиган бошқа машиналарни бошқаришни ўрганишга ҳам тайёрмиз. Бу эса асосий мутахассислигимизни мустаҳкамлашга катта ёрдам беради.

Бригада аъзолари республикамизнинг шонли 40 йиллик юбилейигача механик-ҳайдовчилик касбини пухта ўрганиб олишга сўз беришди. Бу, уларнинг шонли юбилейга муносиб совғалари бўлади.

Ҳали кўриб турасиз, пахталар чаман-чаман очилганда студент — механик-ҳайдовчилар ҳам «зангори кема»ларга миниб «оқ олтин» денгизида жавлон урадилар. Уларнинг бу ҳимматига халқимиз «балли» дейди.

А. АЛИЕВ.

ЁШ АВЛОД ШОДИЁНАСИ

Бугун мамлакатимизнинг барча ёшлари — Павел Корчагин, Зоя Космодемьянская, Олег Кошевойларнинг шонли авлоди — мамлакатимиз йигит ва қизлари Совет ёшлари кунини тантанали суратда нишонлайдилар. Бу кунга юрагида ғайрати, билагида кучи бўлган ҳар бир ёш янги-янги меҳнат ғалабалари билан келди.

Совет ёшлари жонажон Коммунистик партиямиз ва совет халқининг — катта ёрдами ва қўллаб-қувватлашини, оталарча ғамхўрлигини доим сезиб турибдилар. Доҳиймиз В. И. Лениннинг дастлабки декретларида, КПССнинг янги тарихий Программасида, космосни забт этувчилар сафида шонли комсомолларимиз номи алоҳида қайд этилди.

Жонажон Коммунистик партиямизнинг XXII съезди ва ундан кейинги Пленумлари қарорларини амалга ошираётган йигит ва қизларимиз яшашда ва меҳнат фронтида коммунистик жамият қуришнинг ажойиб фазилатларини мужассамлаштирмоқдалар. Н. С. Хрущев мамлакатимиз ҳаётида катта куч ҳисобланган ёшларга юксак баҳо бериб. бундай деган эди: **«Бизнинг мамлакатимиз ёшлари, ҳавас қилса арзийдиган ёшлардир. Улар қуриш, шижоат билан ишлаш, кекса авлод бошлаб берган ишни тезроқ олға силжитиш завқ-шавқига тўлиб-тошган йигит ва қизлар мардоналик билан энг илғор участкаларга бормоқдалар. Улар Мирзачўлни ўзлаштирмоқдалар, пахта етиштирмоқдалар, дашту-биёбонларда каналлар қурмоқдалар».**

Ёшларнинг энг яқин дўсти Н. С. Хрущевнинг бу юксак ишончини оқлаш учун курашаётган йигит ва қизларимизнинг фикри-зикри КПСС Марказий Комитети Декабрь (1963 йил), Февраль (1964 йил) Пленумлари қарорларини тўла-тўкис амалга оширишга қаратилгандир.

Байрамларни меҳнат зафарлари билан кутиб олиш йигит ва қизларимиз учун одат бўлиб қолди. Байрам арафасида комсомол оталиққа олган 18 зарбдор объект қурилиши, айниқса тезлашиб кетди. Республикамиз энергетикасининг улкан иншоотлари бўлмиш Тошкент ва Навоий ГРЭСлари ёшлари ярим йиллик планни муддатидан анча олдин бажардилар.

Тошкент ГРЭСи комсомол ва ёшлари ёшлар кунини зафарли кутиб олдилар. ГРЭСнинг қурувчи ва монтажчилари 150 минг киловаттга эга бўлган иккинчи навбат қурилишни муддатидан бир ой илгари тугалладилар. Корхонадаги М. Абдувалиев бошлиқ коммунистик меҳнат бригадасининг коллективи август ойида бажарилиши лозим бўлган ишни май ойидаёқ тугаллади, ҳамда усти ёпиқ канал қурилишини муддатидан олдин бажарди. «Алмаликсвинецстрой» тресті ёшлари коллективи байрам шарафига бошланган социалистик мусобақа байроғини баланд кўтариб, иккинчи квартал планини муддатидан 15 кун олдин бажарди. Шу трестнинг 3-қурилиш-монтаж бошқармаси комсомол ва ёшлари Чиғириқ посёлкасидаги йирик металл конструкциялари заводи қурилишини муддатидан 3 ой илгари адо этиш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Е. Безруков, Ф. Чулаков бошлиқ монтажчилар бригадаси социалистик мусобақада ғолиблик қилаётир.

Саноат корхоналари комсомол ва ёшлари меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш ва унинг таннархини камайтириш резервларини қидириб топиш учун бошланган оммавий ҳаракатнинг олдинги сафларида бормоқдалар. «Ташкенткабель» заводи йигит-қизлари бошлаб берган «узлуксиз ишловчи» бригадалар ҳаракати республикамиздаги кўпгина корхоналарда қўллаб-қувватланди.

«Ташкенткабель» заводи комсомол комитетининг аъзоси, оғир кабелни изоляция қиладиган ярим автоматда ишловчи комсомол-ёшлар сменасининг бригадири Ўткир Мирсоатов янгича ишлашнинг ташаббускори бўлди.

Комсомол ва ёшларимиз она-Ватанга 3 миллион 600 минг тонна «оқ олтин» етказиб беришдек юксак вазифани бажаришга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Комсомол-ёшларнинг 2685 пахтачилик бригадаси пахта майдонларида жавлон урмоқда. Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Коммунизм» колхозининг комсомол-ёшлардан иборат Б. Носиров бошлиқ пахтачилик бригадаси аъзолари ўз байрамларини 89 гектардаги ғўзаларни сифатли культивация қилиш билан кутиб олмоқдалар. Аҳил коллектив аъзоларидан Л. Исмоилова, Р. Аҳмедова ва С. Жамоловлар меҳнатда ҳаммага намуна бўлмоқда. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Ўтган йили ғаллакор комсомол ва ёшлар қуёшли Ўзбекистонни «оқ олтин» ўлкасигагина эмас, шу билан «олтин бошоқ» ўлкасига ҳам айлантирамиз, деган шиор билан майдонга чиқдилар. Улар ҳар гектар ердан 100 центнердан дон олиш ташаббусини бошладилар. Бу қимматли ташаббус Н. С. Хрущевнинг таҳсинига сазовор бўлди.

«Ўзбекистон ёшлари қийин мураккаб вазифаларни ҳал қилиш лозим бўлганида, ўзларининг фидокорона меҳнат қила олишлари, ўзлари берган ваъданинг устидан, албатта, чиқа олишларини неча марталаб кўрсатдилар, бу сафар ҳам шундай бўлишига аминман» деб ёзган эди Ўзбекистон комсомол-ёшларига йўллаган мактубида ўртоқ Н. С. Хрущев.

Бу юксак ишонч ёшларни янада янги марраларга қанотлантирди. 500 дан ортиқ юзцентнерчи комсомол-ёшлар ғаллачилик бригадаларида мўл ҳосил етиштирдилар. Ҳозирги кунда кўпчилик бригадалар биринчи ҳосилни ўриб-йиғиб олдилар.

Бугун байрам! Парклар ва хиёбонлар, стадион ва спорт майдонлари, клублар ва маданият саройлари ёшлар билан гавжум бўлади. Кекса авлоднинг революцион ва меҳнат анъаналарини дадил давом эттираётган миллион-миллион совет ёшлари каби республикамиз ёшлари ҳам улуғ айём кунида жонажон Коммунистик партияга чексиз садоқатларини яна бир бор намойиш қиладилар.

Р. ШОҒУЛОМОВ.

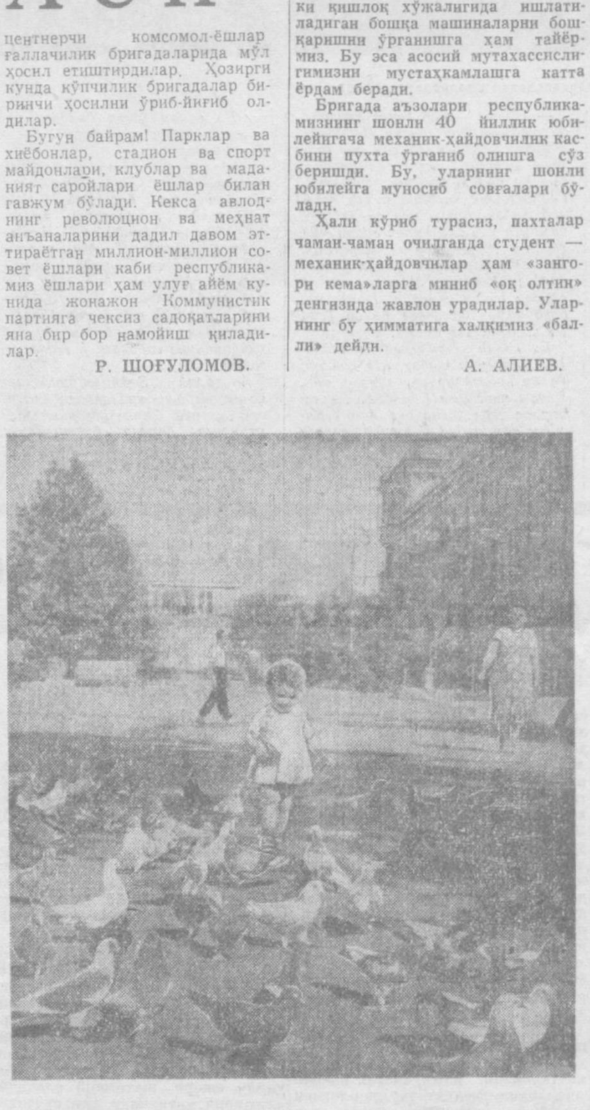

Ҳар доим Қуёш бўлсин...

О. Левак фотоэтюди.

ХИЛВАТДАГИ СУҲБАТ

ФЕЛЬЕТОН

— Оламда мендақа пок одам кам бўлади, — деди директор билан суҳбатлашар экан Дмитрий Фёдорович кўкрагига уриб. — Ишбилармонлигимни асти қўяверинг, кийвораман, ҳа деяверинг хўжайин, ҳижолат тортмайсиз.

Ламбров баландпарвоз гаплар билан институт директори ўртоқ Абдуллаевнинг кўнглини юмшатиб юборди. Шунинг учун бўлса керак, директор ҳам унинг аризаси устига «розилик бераман» деб имзо чекди. Балки шу имзо чекишда: «энди хўжалик ишлари юришиб кетадиган бўлди-да» деб ўйлагандир у.

Эртаси куни ўрта ва олий таълим министрлиги томонидан берилган буйруқни директорга узатиб:

— Мана, хўжайин, делога михлаб қўйинг, — деди Ламбров тиржайиб.

Қарабсизки, умрида олий ўқув юртига қадам қўймаган Дмитрий Фёдорович проректор лавозимига миниб олди. У, бу лавозимида бир ойлик синов муддатини ўтагунча нақ диққи-нафас бўлиб кетди. Синовдан амал-тақал ўтиб олгач, хўжалик соҳасидаги жамики намаиамолини ишга солади. Ламбров эски ҳунари — эгри қўллик билан бойлик орттириш режаларини тузади. У шу ният билан ўзига ўхшаган эгри қўл комендант Саушкин билан хилватда суҳбат қуради. Дмитрий Фёдорович асосий мақсадга кўчишдан олдин хасрат дафтарини очади унга:

— Мен сенга очиғини айтсам, дўстим! — дейди у ҳамсуҳбатининг елкасига қўл ташлаб, — икки марта қаттиқ партиявий виговор олганман. Айтмоқчи, бир вақтлар партиядан мени ўчиришган ҳам эди. Ҳозирча десанг, илиниброқ турибман. Бу ҳам майлия, Куйбишев район ошхоналар трестининг 700 сўми, «Коопосельторг» базасининг 650 сўми жиғилдонимдан сувдек ўтиб кетувди-ю, аммолекин яқинда суд бўйнимга илиб қўйди. Бундан ташқари, қўйиб юборган келинойингга 25 процент алимент тўлайман. Хуллас, ойлигим пўстдумбага чиқиб, қўлимга 36 сўм оляпман. Бу пул чап ичагимга юқ ҳам бўлмаслигини ўзинг биласан дўстим.

— Оббо оғайние, ҳали шунга кўникиб юрибман дегин? Ҳа-ҳа-ҳа!..— Ҳузур қилиб кулади Саушкин.

— Ҳа-ҳа-ҳа! Унга қўшилиб қотиб-қотиб кулади Дмитрий Федорович ҳам.— Ойликка сабр-тоқат қилмаслик менга қўндоқда теккан касал-ку, ошна.

Икки олғир алламаҳалгача хилватда суҳбат қуриб, хушнуд бўлиб тарқашади. Кўп ўтмай, бу суҳбатнинг натижаси кўринабошлайди. Мана, бундан икки шингил эшитинг:

Юлғичлар пайт пойлаб, институт бухгалтериясидан бир нечта ишонч қоғози бланкаси, штамп ва муҳрни ўмаришадида, ишларини битказиб, штамп ва муҳрни яна жойига қўйишади. Кейин, ана шу қалбаки ишонч қоғозлари билан шу ўтган қишда институт номига олинган 9 тоннага яқин кўмир Ламбров билан Саушкин мўйлов қилган томонга қараб кетади...

Шундай қилиб десангиз, «Дўстлар»нинг иши юришиб кетди. Мана, эътибор бериб буёғини ҳам эшитинг. Бир куни Дмитрий Федорович дўсти Саушкинни ёнига чақириб:

— Институт ётоқхонасини ижарага қўямиз. Буёғини аканг тўғрилайверади, ғам ема!— дейди. Бу гап Саушкинга ҳам ёқиб тушади.

— Жуда соз-да!— дейди оғзининг таноби қочиб у,— пули ўртада аррами?

— Бўлмасамчи!

Ламбров эртаси куниданоқ кўча-куйда, таниш-билишлар орасида ижарага одам излайбошлайди. Тез кун ичида улар институт ётоқхонасига 14 кишини жойлаштиришади. Уларга «Тошкент рассомчилик ва театр институтининг студенти ҳисобланади» деган справкалар ҳам тўғрилаб берилади. Бу билан давлат органларини чалғитиб туришади. Лекин...

Ёз чиқиши билан институтда ремонт ишлари қизиб кетади. Ана шу долзарб кунларда эса, институтнинг 45—86 ТНА номерли юк машинаси Ламбровнинг уйи билан институт орасида бўзчининг мокисидек қатнаб туради. Машина шунчаки қатнамайди, у хўл бориб, қуруқ қайтаверади. Шундай қилиб денг, Ламбровнинг иши юришиб кетади.

Пул бўлса — чангалда шўрва, деганларича бор экан. Мана, энди ўртоқ Ламбров «чап ичагига юқ бўлмайдиган» ҳалол «36» сўм эвазига қандай катта ишларни қиляпти. Келинг, бундан ҳам бир шингил эшитинг:

Бир вақт Киров кўчасида зовур қазила бошланди. Одамлар водоканал тресті иш бошлабтиёв, деб ўйлашди. Аслида бу иш Ламбровнинг хотамтойлиги билан бажарилаётган эди. Кўп ўтмай, 500 метр масофага қувур ҳам ётқизилдида. Ламбров яшаб турган 42-уй ҳовлисида водопровод жўмрагидан визиллаб сув ҳам отилиб турди.

Бир куни Дмитрий Федорович қўни-қўшниларни водопровод жўмраги ёнига тўплаб «мажлис» ўтказди.

— Ўртоқлар!— деди у қўлини пахса қилиб, баланд овоз билан,— водопровод келтириш ҳазил бўлмади, югуриб-елдим, талай пул сарфладим. Бинобарин мен сизларга тўғрисини айтсам, ўртоқлар, менга жабр бўлмасин демоқчиман.

Жўмрак ёнидаги ваъзхонликдан кейин қўшнилардан бир йўла 200 сўмга яқин пул ҳам жамғарилди. Аслида эса, Ламбров ишни параллел уюштирган эди. Институтга водопровод ўтказилаётган кунларда худди шу ишнинг бир учи унинг уйида ҳам давом этган эди... Институтда эшик-деразa қуриш, хоналарни бўяш, жиҳозлаш каби ишлар бораётганда, худди шу каби ишлар унинг уйида ҳам авж олган эди...

Дмитрий Федорович институт машинасини ўзининг хусусий мулкига айлантириб юборди. У машинанинг рулини кўнгли тусаган томонга бураверди. Ҳар дам олиш кунлари неча юз километрлаб масофани босиб, тоғлар оша қўзиқорин теришга борди. Шикорга чиқиб, қуён овлади. Қанчадан-қанча ёқилғи кетди, бу йўлларда машинанинг шалағи ҳам чиқди. Бели оғримаганнинг нон ейишини қара, деганларидек, бу беҳуда сарф-харажатлар унинг парвойига ҳам келмасди.

Ламбров чўнтагига оқиб келаётган текин даромадлардан босар-тусарини ҳам билмай қолади. У институт маъмуриятини ҳам, партия ташкилотини ҳам менсимай қўяди. Унинг хулқ-атворини, ножўя хатти-ҳаракатларини муҳокама қилиш ниятида чақирилган партия бюросидан ҳам чиқиб кетади. Қинғир ишини очишга бел боғлаган софдил кишилар устидан иғво тарқатади, бўҳтонлар қилади. Бу билан ўзининг жиноятларини хас-пўшламоқчи бўлади, институт маъмуриятини чалғитишга уринади. Лекин Ламбров ва Саушкиннинг найранги энди ўтмайди. Улар ўзларини не мақомга солмасинлар, жиноятларига яраша қонун олдида жавоб беришлари турган гап.

Р. УСМОНОВ,
М. ХАЛИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбирлари.

М. ИБРОҲИМОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ҲАЯЖОНЛИ ЭКСПОНАТЛАР

Псков шаҳрида совет тасвирий санъати, графика ва скульптура асарлари виставкаси очилди. Виставкада истеъдодли совет рассомлари асарлари қаторидан қардош республикалар санъаткорлари ишлаган асарлар ҳам ўрин олган.

Кўчма виставкада талайгина ўзбек санъати асарларини ҳам учратиш мумкин. Раҳим Аҳмедовнинг «Меҳнатда ҳам солдат» деб номланган асари кўпчиликка манзур бўляпти. СССР халқ рассоми Ўрол Тансиқбоев чизган ҳар бир пейзаж, образ томошабин диққатини ўзига жалб қилмай қолмайди. Ёш истеъдодли рассомлардан П. Ивановнинг асарлари ҳам катта қизиқиш билан томоша қилиняпти.

Кўчма виставка шаҳарликларга жуда манзур бўляпти.

Е. АЛЕКСАНДРОВ,
Псков шаҳри.

АВТОМАТЛАР АЛОҚА ХИЗМАТИДА

Тошкент аэропортини шарқ дарвозаси дейишади. Иттифоқимиз шаҳарларидан ва чет эл мамлакатларидан ҳаво йўллари орқали келган меҳмонлар шу ерда кутиб олинади. Шу йили ишга туширилган меҳмонхона аэропорт ҳуснига ҳусн бўлиб тушди.

Яқинда пассажирлар учун яна бир катта қулайлик яратилди. Алоқа бўлими учун икки қаватли бино қуриб битказилди. Бу ерга хатларни адресатлари яшайдиган жойларга қараб ажратадиган иккита машина ўрнатилади. Уларнинг ҳар бири уч ярим мингдан ортиқ хатни атиги бир соат ичида 132 йўналиш бўйича саралаб беради. Бу иш ниҳояти икки киши ёрдамида бажарилади.

Посилкаларни жўнатиладиган пунктларига қараб ажратадиган махсус машиналар ҳам шу бинога ўрнатилади. Бундай машина икки ярим-уч минг посилкани саралайди ҳамда самолётда жўнатиш учун тайёрлаб беради. Бўлим тўла радиолаштирилади, телефонлар ўрнатилади.

Вокзалда ҳам беш қаватли ана шундай тўла механизациялашган алоқа бўлими қурилади. Бино лойиҳасини «Ташгипрогор» ходимлари ишлашган. Бу ерга бир сутка давомида беш мингдан ортиқ хат ва уч мингдан ортиқ посилкани саралайдиган машиналар келтирилади.

М. ЗАРИПОВ.

САККИЗ ҚАВАТЛИ МЕҲМОНХОНА

Пойтахтимизнинг Сапёрная кўчасида яна бир улкан бино қад кўтара бошлади. Бинокорлар 8 қаватли бу янги меҳмонхона қурилишига келишганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин қисқа вақт ичида қурувчилар катта ҳажмдаги ишларни адо этдилар.

3-қурилиш трестига қарашли 3-бошқарма бинокорлари меҳмонхона пойдеворини кўтариб қўйдилар. Николай Андреев бошлиқ комплекс механизациялашган бригада аъзолари ҳам, Иван Гетман бошлиқ дурадгорлар ҳам ойлик топшириқларни 140—150 процентдан адо этмоқдалар. Янги меҳмонхонада бирйўла 356 киши яшай олади. Шунингдек меҳмонхона биносида 250 кишига мўлжалланган ресторан ҳам бўлади. Бинокорлар меҳмонхонани муддатидан илгари қуриб битказиш учун ғайрат қилмоқдалар.

Ҳ. ҲАЙДАРОВ.

ДУНЁ АЖОЙИБОТЛАРИ

ЭНГ КИЧКИНА ОДАМЛАР

Экваториал Африка ўрмонларида «бабинга» қабиласи яшайди. Бу қабила одамлари ибтидоий тарзда ҳаёт кечиришади. Уларнинг бўйи 138 сантиметрдан ошмайди.

* * *

Профессор Ранке «Инсон» номли асарида америкалик Карлик Майт тўғрисида маълумот берган. Майт 16 ёшида 6,75 килограмм, бўйи 84 сантиметр, рафиқаси мисс Милли 12 ёшида 6,6 килограмм ва бўйи 72 сантиметр бўлган.

* * *

Ер куррасида энг баланд ҳисобланган Ҳиндистоннинг Ҳимолай тоғи этагида 63 ёшли митти араб яшаган. Силане Агибе исмли бу арабнинг бўйи 37 сантиметр бўлган.

САККИЗ ОЙГА ЕТАДИГАН СИГАРА

Бюнд шаҳрида (Германия Федератив республикаси) тамаки музейи бор. Бу ерда чекишга ва унинг таърифига тааллуқли ҳамма нарса тўпланган. Мазкур музей экспонатлари орасида дунёда энг катта сигара сақланмоқда. Унинг узунлиги 1 метр 71 сантиметр, йўғонлиги 58 сантиметр. Ҳисоблаб чиқилишича улкан сигара кашанда учун кўп эмас... саккиз ойдан ортиқроқ муддатга етаркан.

ШИФОБАХШ МУШТ

1921 йил Буркменда икки боксчи рингда учрашди. Уларнинг бири — Дэнни Лондон туғма гунг бўлган. Мусобақа давомида рақиби унинг бошига қаттиқ мушт туширди. Шу ондаёқ Дэнни қулоғи очилиб эшитаётганини ва тили гапга кирганини сезиб қолди.

Боксчи рақибидан умрбод миннатдор бўлди.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИЗОР

28 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 11.00 — **Эрталабки гимнастика машғулоти**, 11.20— **Концерт** (болалар учун), 11.45 — **Жасорат** (ҳужжатли фильм), 12.05 —**Бешаласи Фарғонадан** («Ёш юраклар») номли бадиий фильм.

Рус тилида: 13.20 — **Ўйинчоқлар** (болалар учун), 13.35 — **Концерт** (Самарқанд пионерлар уйи «Костёр» ашула ва рақс ансамбли ижросида), 14.15 —**Саҳий денгиз** (ҳужжатли фильм), 14.35 — **Совет спорти** (киножурнал), 14.45 — **Инсон инсонга...**, 17.00 — **Фунтик ва бодринг** (болалар учун мультипликацион фильм), 17.25 — **Телевизион янгиликлар**, 17.40 — **Концерт** (Тошкент телестудия ансамбли ижросида), 18.10 — **Сатирик мультипликацион фильм**), 18.20 — **Новости дня** киножурнали ва **Ўн икки стул** номли бадиий фильм.

21.05 —**Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.10 — **Совет ёшлари куни** (эшиттириш ва концерт), 21.10 — **Телевизион янгиликлар**, 21.25 — **Ғалла топширилмоқда, 21.45 —Мақомлар** (классик музика тарихидан).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/VI да кундуз **Этик кийган Мушук**, кечқурун **Оққуш кўли**, 30/VI да **Травиата.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Париж сирлари —«ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Жанубий соҳил аёли — «ВАТАН» (кеч соат 8 ва 10 да).

Сеп овчиси — «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Сиҳрли най — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10 да).

Алёшканинг севгиси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 8 ва 9-45 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9-10 минут ва 10 яримда)

Қора ниқобда — «ОКТЯБРЬ».

Париж сирлари — «ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ФЕСТИВАЛЬ».

Мен яшайдиган уй — КАФАНОВ номли.

Денгиз сўқмоғи (эрталаб соат 9-10 минутда), **Уч юракли медальон** (кеч 10 яримда) — ТЕЛЬМАН номли.

Бомбай қизи — «УДАРНИК».

Шахсан маълум — 1 МАЙ номли.

6-қурилиш трестининг
7-ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ БОШҚАРМАСИГА
ғишт терувчилар, монтажчилар, гидроизолировкачилар, сувоқчилар, ёрдамчи ишчилар

керак

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар-69, Қорасарой кўчаси, 318-уй (6-троллейбуснинг охирги остановкаси).

«Таштрансспецстрой» трестининг
2-ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИГА
товаровед, омборчи-экспедитор, юкчилар, сантехника слесарлари, йўл ишчилари, автослесарлар, каток ҳайдовчилар

керак

Тошкент шаҳар, Сапёрная кўчаси, 18-уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

ҒАЛЛА МАҲСУЛОТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР БАЗАСИГА
юкчилар (эркаклар), юк туширувчилар (аёллар), ғалла маҳсулотларининг технолог лаборантлари

КЕРАК

Адрес: Тошкент шаҳар-83, Заготзерно кўчаси.

Янгиобод кўчаси, 34-уйда турувчи **Шавкат Муротович Алиевнинг** Грозная кўчаси, 25-уйда турувчи Тоҳира Зоҳидовна Абидовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Чилонзор район халқ судида кўрилади.

Тошкент шаҳар, 2-Височовольтная кўчаси, 17-б уй, 6-квартирада турувчи **Зоя Корнеевна Селезнева**нинг Витебск область, Узварици посёлкаси, «Рудаково» совхозида турувчи Владимир Фёдорович Селезневдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Куйбишев район халқ судида кўрилади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор — 29004. Редактор ўринбосари — 25885. Масъул секретарь — 34808. Идеология бўлими — 31936. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 26232. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Совет Ўзбекистони», «Правда Востока» ва «Ҳақиқати Ўзбекистон» бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. 6

Р. 05729. ИНДЕКС 64695. Нашр. № 1785.